MAZPULKS

MĒNEŠRAKSTS JAUNATNEI UN MAZPULKU DALĪBNIEKIEM

1935.

№ 8

LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS KAMERAS IZDEVUMS

MAZPULKI!

Iepērkoties vienā vietā Jūs ietaupīsiet laiku un naudu!

Latviešu firma

„TAUPĪBA"

īpašn. Teodors Heinsbergs

PIEDĀVĀ:

Mazpulku cepures mazumā par	Ls	3,50 (vairumā rab.)
Jostas	Ls	1,30
Saktas sudraba	Ls	0,90
Kakla saites	Ls	1,—
Zeķes pēc lieluma	Ls	1,20—1,50
Bikses gat. veidā	Ls	10,50
Brunči gat. veidā	Ls	10.—
Krekli	Ls	5,75
Uzvalku drāna m/rā	Ls	5,75

Gatavo mazpulku formas. **Augšminētās preces izsūta arī uz pēcmaksu.**

Rigā, Marijas ielā № 2-b (stacijas pasažā) **tēl. 32319.**

Pasta tekošs rēķins 10424.

Nekodināta sēkla vēl nav sēkla!

CERESAN

sauskodne

atvieto visas līdzšinējās kodināšanas neērtības, ērtākais un drošākais kodināšanas līdzeklis.

Uzaicinājums mazpulkiem!

Svaigus tomātus, gurķus, puķu kāpostus, ābolus un baltās pērļu pupas pērk

Armijas ekonomiskais veikals

Rīgā, Audēju ielā 16, tālr. 26509

MAZPULKS

LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS KAMERAS MĒNEŠRAKSTS
JAUNATNEI UN MAZPULKU DALĪBNIEKIEM.

IZNĀK KATRA MĒNEŠA 15. DIENĀ.
REDAKCIJA UN EKSPEDĪCIJA: RĪGĀ, BAZNĪCAS IELĀ № 4-a. TĀLRUŅI: RED. — 21617, EKSPED. — 22222.
ABONĒŠANAS MAKSA: GADĀ LS 2,—; ATSEVIŠĶS NUMURS 20 SANT.
SLUDINĀJUMU MAKSA: 1/1 L. P. — LS 100,—; 1/2 L. P. — LS 50,—; 1/4 L. P. — LS 25,—.

V. gada gājums. 15. augustā, 1935. g. № 8

Arn. Lūsis,
mazpulku mācītājs.

Vienpadsmitais...

Ir dienas, kad baltie lielceļi pildās braucējiem un gājējiem. Klusu, svinīgā mierā, nesot mētru, brūklenāju un ozollapu vainagus, viņi dodas uz to pusi, kur kalnā samanāmas baltu krustu un pieminekļu rindas. Sirmgalvji, pusmūža ļaudis un jaugaida, viņi tomēr ar mierīgu sirdi atvadoties sniedza roku mājās palicējiem un aizgāja uz to pusi, kur debesīs atmirdzēja sarkana gaisma un skanēja ieroču šķinda. Ir tautā kāds ticējums, kas stāsta, ka kritušo karavīru dvēseles Dieva dēli ietin bal.

Es mīlu savu darbu kā darbu un nevis kā līdzekli tikt pie mantas un naudas

K. Ulmanis

nekļi tad vienojas kopējā dziesmā un lūgšanā, kura, kā iztraucētu putnu bars, viegli paceļas pret debesīm...

Viena no šādām dienām ir — vienpadsmitais augusts, kad pieminam tos Latvijas brīvības cīnītājus, kuŗi vairs neatgriezās mājās, lai turpinātu miera gados iesākto darbu. Un daudz ir viņu. Tik daudz, ka gandrīz katrā pagastā viņu skaits sniedzas vairākos desmitos, un tepat katra trešā māja viņiem vairs nav atvērusi savus vārtus. Daudz latvju tauta pazaudēja ar viņu nāvi. Bet ieguva vēl vairāk. Kritušie varoņi tai atdeva brīvību, kuŗu tā pirms vairākiem gadu simtiem pazaudēja. Ar savām asinīm viņi nopirka katru pēdu no tās zemes, kuŗā tagad latvietis ir kungs un saimnieks. Zinādami, kāds liktenis tos tos palagos un aiznes sava Tēva gaismas un pilnības valstībā. Un varoņi to ir pelnījuši. Viņi ir nesuši lielākos upuŗus savas tautas labā, kādus cilvēks vispār var nest. Viņi ir visu atdevuši, kas tiem ir bijis, lai tikai tauta varētu mierīgi dzīvot tai zemē, kuŗā to ielicis Dievs. Un tie, kas palikuši dzīvi, zin, cik daudz pateicības ir parādā ikvienam no tiem latvju kareivjiem, kas tagad staigā aizsaules ceļos.

Pārlasot kritušo karavīru vārdus, redzam, ka viss lielais vairums no tiem jauni ļaudis, daudzi pat tikai zēna gados. Un taisni šai laikā, kad dzīve vēl nav nodzīvota, kad tā viļina un sauc kā skaists sapnis — taisni šai laikā visgrūtāk ir šķirties no viņas, apzināties, ka ceļa atpakaļ vairs nav. Tamdēļ šī jaunā paaudze, kuŗa atstājusi

skolas solu, paklausīja savas sirds balsij un steidzās tēvu zemei grūtā brīdī palīgā — nostājas mūsu priekšā ar varoņu lauriem vainagota.

No viņas varam mācities — kā mīlēt dzimteni, kā sargāt savu tautu un valsti. Tas nav tikai pieaugušu cilvēku uzdevums vien. Arī jaunatnei vienmēr bez šaubām un vilcināšanās jāiet, kad dzimtene sauc. No mazpulku dalībniekiem to arī prasa organizācijas mērķi un svinīgais solījums. Kas to nepilda, kas lauž reiz doto zvērastu, — tas pierāda, ka viņš nebūs savas tēvuzemes īstais sargātājs un uz to grūtā brīdī ir velti cerēt.

Tagad mūsu zemē iestājies miers. Izbeigušās ir lielās ciņas un skaidras kļuvušas debesis no pulvera dūmu un kara kumeļu sacelto putekļu mākoņiem. Bet mums nav tiesības domāt, ka tagad varam mierīgi snaust kā braucējs, kas no dzirnavām atgiezdamies izlaižas uz siltiem miltu maisiem. Arī miera gados vienmēr jābūt modriem par savas valsts un tautas likteņiem. Jums, mazpulku dalībnieki, apzinīgi jāpilda tie pienākumi, kādus jums uzliek mazpulku organizācija. Jūs paši — un neviens cits — būsat tie, kam jāiznes uz saviem pleciem nākotnes grūtumi un varbūtējie pārbaudījumi. Visu to jūs varēsat tikai tad, ja jums būs tikpat stipra ticība un mīlestība, kādu parādījuši karavīri, kuŗus godinām vienpadsmitā augustā. Valsts drošību stiprinot, kļūs drošāka arī jūsu dzīve. Strādājat un dzīvojat tā, lai latviešu tauta šai zemē un šinīs mājās varētu mūžīgi dzīvot.

Varoņu piemiņas diena, kuŗu tauta svin ar lielu sajūsmu, zaudēs savu nozīmi, ja zudīs varoņu gars. Baltās un laimīgās dienās mēs visi izliekamies lieli patrioti, tautas un tēvu zemes aizstāvētāji. Bet to jau katrs spēj darīt. Katrs tagad, kad Latvijas vārdam ir laba slava, var uzdoties par viņas dēlu un meitu. Tomēr īstais patriots būs tas, kas laimīgās dienās priecāsies kopā ar savu tautu, bet paliks tai uzticīgs arī grūtā brīdī.

— Kad posts un bēdas tautu spiež,
Un maz, kas tautai līdzi cieš,
Tad nāc — vai glābējs agrs, vai vēls,
Bet teic — ka esi viņas dēls.

Vienpadsmitā augustā solaties piepildīt šos Kaudzītes Matīsa vārdus, mazpulku dalībnieki! Tā darīja jaunatne laikā, kad dzima Latvijas valsts. Viņi — šie kritušie skolnieki un zēni, — bija jūsu ceļa sagatavotāji, kuŗu pēdās staigājot, kuŗu mērķi piepildot — jūs būsat varoņu piemiņu cienīgi godinājuši.

Kultūra un viņas vērtība.

Vārdu kultūra un dažus šī vārda atvasinājumus diezgan bieži lieto ikdienišķā dzīvē, bet ne katrreiz savā vietā un ar pareizu izpratni.

Dažreiz, sevišķi lauku ļaudis, iedomājas, ka tas, kuŗš ir labi ģērbies un dzīvo pilsētā, ir jau tūliņ kultūrāls cilvēks, bet tas, kuŗš dzīvo laukos un strādā vienkāršu darbu, tāds nav. Lai nenokļūtu pie tamlīdzīgiem aplamiem slēdzieniem domāšanas gaitā, tad jātiek skaidrībā, ko vispār ar vārdu kultūra saprot un kāda vērtība kultūrai ir cilvēku dzīvē.

Vārds kultūra atvasināts no latiņu vārda „Colo", kas nozīmē — apstrādāt, pārveidot. Šis apzīmējums arī ļoti labi atbilst kultūras būtībai, jo kultūra ir cilvēka darba (garīgā un fiziskā) un cilvēku kopdarbības rezultāts.

Izgudrodams dažādas mašīnas un rīkus, ķīmiskus savienojumus, pārveidodams zemes dabisko stāvokli, izveidodams augus un dzīvniekus (izlases ceļā) pēc savām prasībām, radīdams valsts un sabiedriskās dzīves formas, parādīdams sava gara darbību reliģijas, mākslas un zinātnes laukā, cilvēks veido visu to, ko mēs saucam par kultūru.

Kultūras darbs arī nekad neapstājas, kamēr pastāv cilvēce. Katra paaudze izmanto iepriekšējo paaudžu kultūras vērtī-

Krāšņais Saukas ezers.

bas un rada jaunas. Tādā kārtā mēs esam kultūras dzīvē saistīti ar pagātni un ejam pretim nebijušai nākotnei.

Arī mazpulku darbā mēs izmantojam kultūras sasniegumus gan lauksaimniecībā pie zemes strādāšanas, mēslošanas, lietojot selekcionētu sēklu, gan sabiedriskā dzīvē turoties pie labām parašām un tikumiem. Ja savā darbā izveidojam vēl kaut ko nebijušu, pavisam jaunu, tad varam runāt par kultūras jaunradīšanas darbu. Tā piem. pagājušā gadā kāds mazpulka dalībnieks (Lauks. kameras priekšsēdētāja dēls P. Dzērve — Lizuma Elstēs) bija konstruējis un pats pagatavojis pavisam jauna tipa vēja turbinu — bez neviena zobrata, kuŗu nodarbina ūdens pumpēšanai.

Tā kā cilvēks nevar dzīvot pilnīgi nošķirtu dzīvi no citiem, tad arvienu bijusi vajadzība normēt savstarpējās attiecības jeb vadīt sabiedrisko kultūru, izveidojot valsts iekārtu tikumiskās normas, lai sagādātu katram atsevišķi un visiem kopā labākus dzīves apstākļus. Valsts forma un sabiedriskā kultūra nav nekas mūžīgs un negrozāms, bet mainās līdzi laikmeta prasībām. Šo patiesību skaisti izteicis mūsu Virsvadonis — „Valsts forma ir tikai līdzeklis, kas dod iespēju tautai augt un attīstīties, lai dzīvotu pilnīgu dzīvi." Ka tas tā, to piedzīvojām 15. maijā, kad vadoņa aicināti nokratījām to valsts iekārtu, kuŗa vairs nederēja tautas dzīvei un nākotnes ideāliem.

Kultūras iedalījumu — kā tas parasts — materiālā, garīgā un sabiedriskā varam pieņemt tikai labākas izpratnes dēļ.

Dzīvē tik spilgtu norobežojumu neredzam. Piem. dzīvoklis vai apģērbs var apmierināt ne tikai cilvēka nepieciešamās vajadzības, bet arī kalpot skaistuma izjūtai. Tāpat skaisti noaudzis rudzu lauks, ziedošs dārzs vai skaists ganāmpulks var tikt uzlūkoti ne tikai kā uztura sagādātāji, bet arī dot garīgu baudījumu tam, kas uz to ir spējīgs. Taisni dabā un dabas veidojumos ir meklējams vislielākais skaistums, ja tikai cilvēks spējīgs to atrast.

Jautāsim, kāda gan kultūras vērtība cilvēka dzīvē?

Kultūras jaunradītāji un veidotāji darbā ir vadījušies no cēliem mērķiem un labiem nodomiem, bet ne katrreiz cilvēki vēlāk to izmanto labiem nolūkiem. Tā piem. uguns izgudrošana nesusi daudz labuma, bet ļaundaŗa rokā uguns var nodarīt daudz posta. Nauda izdomāta ērtākai preču apmaiņai, bet naudu var izlietot arī ļauniem nolūkiem.

Tā tad mēs redzam, ka kultūrai vērtību piešķir pats cilvēks atkarībā no tā, vai kultūras sasniegumus izmanto labā vai ļaunā nozīmē. Šo slēdzienu pilnā mērā gan nevar attiecināt uz garīgās kultūras ražojumiem. Vērtīgu mākslas darbu būs grūti izlietot ļaunā nolūkā, bet vērtība tā būs tikai tam cilvēkam, kuŗš spēj to saprast un garīgi baudīt. Nemūzikālam cilvēkam nebūs nekādas vērtības izjūtas pat par vislabāk em mūzikas priekšnesumiem.

Arī lauku dzīvē mēs varam novērot gadījumus, kur cilvēki dažreiz apveltīti ar bagātību, maz interesējas par savas mājas izdaiļošanu u. c. garīgām lietām, bet daži, kaudamies ar trūkumu, atrod laiku un iespējas rūpēties gan par daiļuma un citu garīgu prasību apmierināšanu. Atrisinājums slēpjas pašos cilvēkos — vienā gadījumā ir prasība un vērtības piešķiršana daiļumam vai citām garīgām vērtībām, otrā nav. Ja gribam pazīt patiesi kulturālo cilvēku, tad jautāsim, kas viņam ir vērtīgs un mēs pateiksim kas viņš ir. Neapskatot jautājumu par kultūras vērtību sīkāk, jāsaka, ka galvenā loma vērtēšanā piekrīt tikumiskai apziņai un izjūtai. Cilvēks ar labiem tikumiem un cēliem mērķiem kultūras sasniegumus izmantos labā nozīmē.

No sacītā skaidrs, cik svarīga nozīme labu tikumu ieaudzināšanai taisni mūsdienu sarežģītā kultūras dzīvē, kad bieži dzirdam runājot par kultūras ļauno iespaidu uz cilvēka dzīvi. Šo uzdevumu apzinājusies arī mazpulku vadība, stādīdama pirmā vietā krietna rakstura audzināšanu mazpulku darbā.

Augsim cēli savā raksturā!

Agr. V. Grosgalvs.

Uzvaras svētki.

Svinot šos daiļos, cēlos uzvaras svētkus, ikviens atcerēsimies šo varonīgo uzvaru. — Ka desmit tūkstošiem mūsu labāko dēlu gāja ar sajūsmu un prieku uz kaŗa lauku. Tūkstošiem bezbailīgu jaunekļu krita kaujās ar brīvības vārdiem uz lūpām. Asinīm tika slacītas dzimtenes druvas. Daudz mūsu tēvijas dēlu nolika uz mūžu savas galvas. — — —

Cīņa bija neizsakāmi grūta! Bija pat brīži, kad likās, ka velti ir upuri likti uz dzimtenes altaŗa, ka velti cīnīties. —

Bet tomēr...

Bet tomēr, mūsu varoņi cīnījās uz dzīvību un nāvi. Nebijās un nebēdāja par savu dzīvību. — Sagaidīdami līdz uzlēca brīvības sārtais rīts. Tas nebija visai sen!

Un tagad? Tēvija ir jau otrreiz atbrīvota! Mums pašiem pieder šie mūsu senču sviedru un asaru slacītie lauki, mums pašiem pieder šīs sētas un mūžam šalcošie zaļie meži. Mēs paši esam kungi mūsu dzimtajā zemē!

Atcerēsimies šos varoņus, kuŗus sauc par mūsu tēvijas sargiem un atbrīvotājiem. — Kādu neizsakāmu labumu mums viņi deva, nebēdādami par savu dzīvību. Neaizmirsīsim mūsu Virsvadoni, ministru prezidentu Dr. Kārli Ulmani, kuŗš ir bijis vissirsnigākais tēvuzemes aizstāvis vienmēr un visur, jo viņš nav nekad zaudējis cerību, ticību un tēvuzemes mīlestību. Tāpēc lai slava un gods paliek mūžīgi viņam!

Svinēsim šos svētkus svinigi un svēti. Visās vietās uzvilksim mūsu sarkanbaltsarkano karogu, kuŗš vēsta lielos, patiesos, sirsnīgos svētkus.

Vilis Miķelsons,
Lauberes mazpulka dalībnieks.

Tēvu zemes atbrīvotāji.

(A. Lūša novele).

Es tev saku, kaimiņien, labu galu tas neņems . . . Vācietis nāks un apšaus mūs visus. Izgājš' nakt Sautiniete redzējusi tādu kā pūķi . . . rūkdams skrējis pa gaisu uz Dūres pusi. Šī aiz bailēm gandrīz trieku dabūjusi. . .

Un vecā Zane bailīgi pašķielēja uz zilām debesīm, kur, kā baltas dūjas, slīdēja mākoņu grēdas.

— Kā tad, kā tad, māsiņ, — priecīgi piekrita Sirmītiene, mirušā pagasta ziņneša sieva, kas bija atnākusi uz Ģeistiem, lai izlūgtos groziņu kartupeļu, — es ar' tonakt redzēju sliktu sapni. Vecais Jēkabs gan saka, ka tas esot bijis . . . nu, kā tad viņu sauca. . . tāda mašīna, ar kuŗu varot braukt pa gaisu . . .

— Ko nu klausīties tādās māņu pasakās. Tikai putnu ceļš ir debesīs. Cilvēkiem jāstaigā pa zemes virsu. Tā tas ir bijis un būs . . .

Andris labprāt būtu klausījies gudrās sievu valodās vēl ilgāki, bet viņa dzirdīgās ausis uztvēra mūzikas skaņas. Jā, spēlēja orķestris . . . Nu bija laiks aizskriet līdz lielceļam un redzēt gājienu. Jau ilgāku laiku sarkanas papīra strēmeles, no kuŗām viena bija piesista pie lielās egles Ģeistu ceļmalā, vēstīja visai apkārtnei, ka svētdienā baznīcā notikšot mītiņš, kuŗā runāšot komisārs no Rīgas . . . Māte Andrim gan bija stingri aizliegusi šodien iziet no mājas, tomēr ziņkārība bija stiprāka par bailēm no rājiena. Pārliecinājies, ka viņu neviens neievēro, tas gar dārza žogu sāka virzīties uz lielceļa pusi. Sākumā lēni, soļos. Tad laidās skriešus, un tīri aizkusis nonāca pie lielās egles, kas stāvēja pakalnā. No šejienes labi varēja pārredzēt miestiņu viņpus upei, ceļu un balto baznīcu, kuŗas tornis, smails kā adata, pacēlās pret debesīm.

— Pašā laikā — nodomāja Andris, redzēdams, ka gājiens jau virzījās pāri tiltam, uz baznīcas pusi. Priekšgalā lepni soļoja „sarkanā komitēja" — kurpnieks Zunte, sparīgi piecirzdams pie zemes savu koka kāju, jaunais pagastskolotājs un Silnieķēļu Baltiņš. Aiz viņiem nesa divus karogus — vienu sarkanu, otru melnu, zelta bārkstīm. Tad nāca vairāki vīrieši un sievietes — šautenēm plecos, sarkanām bantēm ap roku.

— Skat — arī Zentas jaunkundze apbruņojusies kā zaldāts — nosmīnēja Andris, ieraudzīdams gājēju vidū savu bijušo skolotāju — un kā viņa apcirpusi matus . . . kā puika. Un trakā Jete ar . . . Viņa toreiz Silones baronam svieda ar akmeni, kad to veda uz tiesu. . .

— Nu, dēls, kā tev patīk tas gājiens?

Satrūcies Andris apgriezās. Aiz viņa stāvēja vecais Vīksne — draudzes pērminderis. Neskatoties uz brīdinājumu, tas vienmēr vēl turpināja noturēt dievkalpojumus baznīcā. Mācītāju sarkanie bija aizveduši uz Gulbeni. Runāja, ka tur viņam esot piespriests nāves sods. Ērģelnieks baidījās un negāja vairs spēlēt. Bet Vīksne tika viens ar visu galā. Pats spēlēja dziesmas. Pēc tam gāja altārī un kancelē. Andŗa māte vairākkārt bija teikusi, ka Vīksni sargājot pats Dievs.

— Jā, tā viņi trakos, kamēr pienāks tiesas diena, — atbildi nesagaidījis turpināja Vīksne, un savāds mirdzums spulgoja viņa acīs, — un tā nebūs ilgi jāgaida. Viņu darbi brēc pret debesīm . . Nu, Andri, vai no tava tēva nav nekādas ziņas . . .

— Nav. Mēs ar māti gaidām, bet neraksta ne rindas. Māte jau sāka bažīties . . .

— Vēl ir pārāk agri nokārt galvu. Gan Dievs visu vērsīs par labu. Varbūt, ka viņa pulks pārcelts uz citu fronti. Tagad juku laiki, grūti sazināties . . .

Gājiens jau bija aizsniedzis baznīcu. Gribēja atdarīt durvis. Bet tās izrādījās aizslēgtas. Pūlī izcēlās apjukums. Andris jautājoši paskatijās uz Vīksni. Tas saprata.

— Jā — atslēgas ir te — viņš, piesizdams pie svārku kabatas, teica — bija gan atsūtījuši ziņnesi pakaļ, bet tas tikmēr pļāpāja un lielījās, kamēr aizmirsa pa-

ņemt. Lai nu dara, ko zin. Es tiem palīgā neiešu. Durvis viņi taču neatlauzīs ar varu...

Bet taisni to pūlis bij nolēmis darīt. Vairāki šauteņu resgaļi sāka kaut ātri tumši krāsotās durvis. Kāds aizskrēja uz tuvējo nabagmāju un atgriezās ar cirvi.

— Zvēri! Zvēri! — satriekts atkārtoja Vīksne. Tad viņš ātri sāka skriet uz baznīcas pusi.

— Pagaidāt! — viņš kliedza, — liekat nost cirvi! Te būs atslēgas! Ielaidīšu...

Z ņkārības dzīts Andris sekoja pērminderim. Viņš redzēja, ka pūlis naidīgi saņēma Vīksni. Zunte nikni izrāva atslēgas no viņa rokām un atvēra durvis. Izņemot vienu, visi iegāja baznīcā. Šis viens atsēdās uz lielām akmens trepēm un atspieda galvu rokās. Pleci tam raustījās. Viņš laikam raudāja...

* * *

— Visu zemju strādnieki! Jūsu diena ir atnākusi! Jūs esat jaunās pasaules cēlāji, kas ar kaujas saucieniem uz lūpām satrieks buržuju varas stiprākos cietokšņus... Mēs nepazīstam žēlastību. Mēs prasām nāvi varmākām, nāvi strādniecības apspiedējiem un izsūcējiem...

Runātājs aizkusies atvilka elpu un saglauda savus melnos matus. Šo brīdi izmantoja klausītāji.

— Nāvi, nāvi, nāvi! — kliedza Baltiņš un Zunte. Trakā Jete, uzkāpusi uz sola, kaut ko spiedza savā ķērkstošā, nesaprotamā balsī. Pūli bija pārņēmis itkā ārprāts...

Andris izbijies paskatījās uz altāra pusi. Lielo altāra gleznu apgaismoja pēcpusdienas saules stari. Mierīgi, svētot paceltu roku, tur stāvēja Pestītājs. Viņam blakus Pēteris un Jānis, kuŗu viņš mīlējis. Nākat šurpu pie manis, visi, kas jūs esat bēdīgi un grūtsirdīgi, es jūs gribu atvieglināt...

Un piepeši Andris sajuta, cik milzīgi liela bija tā plaisa, kas šķira šos cilvēkus, kas tagad pulcējās dievnamā, no tiem, kas šeit nāca tad, kad sludināja vecais Vīksne.

Zvēri, zvēri... atkārtoja Andris Vīksnes vārdus, un, viņam likās, ka viņš celsies, skries pie runātāja, kas lepni stāvēja kancelē un kliegs — jums nav taisnība! jūs neko neuzcelsat, jo jūs varat tikai sagraut!

— Ko tu trinies! Vai sēdēsi mierā — Andris izdzirda aiz sevis rupju balsi, un spēcīga roka viņu tūliņ nospieda atpakaļ solā.

No Rīgas atbraukušais komisārs sāka atkal runāt.

— Mūsu sarkanais karogs drīz plandīsies visā pasaulē, un šaī vietā, kur viņi elkus ir pielūguši, mēs sludināsim sava prāviešа Marksa mācību... Es uzaicinu visus klātesošos dziedāt mūsu himnu, mūsu internacionāli...

No dziedāšanas tomēr nekas neiznāca. Pirmais pants vēl nebija galā, kad vareni sāka dūkt lielās ērģeles. Vecais Vīksne spēlēja tā, kā viņš nekad vēl nebija spēlējis. Ērģeļu stabules pārkliedza dziedātāju balsis, un tie apjukuši apklusa. Daži apjukumā sāka dziedāt meldiju, kuŗu tur augšā spēlēja. Un tā bija — Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils...

Pirmais atjēdzās komisārs. — Pārtraukt — kas tur ākstās! — viņš kliedza — tā ir internacionāles zaimošana, tā ir sacelšanās...

Spēlētāju ar varu norāva no ērģelēm un sasietām rokām aizveda uz pagastmāju. Mītiņš izjuka. Lielākā daļa klausītāju aizgāja mājās. Nepatīkamais starpgadījums un vecā pērmindera drosme daudziem bija atdarījusi acis un ļāvusi atzīt, ka visa no Rīgas atbraukušā komisāra runa bijusi tikai tukša plātīšanās...

* * *

Sarkano valdīšanas pirmais periods nebija visai ilgs. No ciema uz Andŗa mājām atnāca vecā Zane ar svarīgām ziņām. Viņas pareģojums esot piepildījies. Rīt vai parīt vācieši būšot klāt.

— Nu, šitā jau arī nebija vairs nekāda dzīve — teica Andŗa māte, nolikdama Zanes priekšā bļodiņu ar rūgušpienu un svaigu karašu — ja tas Zunte tā saimniekotu vēl pāris mēnešus, mēs visi būtu postā. Spīdzināja nevainīgus cilvēkus, ņēma ar varu, ko nevarēja dabūt ar labu. Manu Brūnaļu ar laikam sen būs apēduši. Krogū katru vakaru dzēra un plītēja uz nebēdu...

— Nu jau lieliski taisās uz prom-

Praulienas mazpulks. Dalībnieces tērpušās sava novada tautas tērpos

braukšanu — paēdusi turpināja stāstīt Zane — Baltiņš aizlaidies jau agrāk. Nevienam neko neteicis, bet nozudis klusi kā pele. Jā — ātri pienāca beigas šito kungu godībai. Kad tikai tie vācieši būtu kā cilvēki.

Uz vāciešu atnākšanu tiešām nebija ilgi jāgaida. Andris ziņkārīgi aplūkoja pelēkās formās tērptos svešiniekus, kas tūliņ prasīja pēc speķa un olām. Dabūjuši prasīto, tie aizgāja, nevienam jaunu nedarījuši. Kādu laiku dzīve atkal ievirzījās vienmērīgā gaitā. Atvēra skolu, un Andrim bija jāmācās vācu valoda. Viss būtu bijis puslīdz labi, tikai viena lieta sāpināja mazo zēnu. Tēvs nerakstīja. Katru vakaru viņš gāja uz miestiņu un pacietīgi uz ielas gaidīja pastenieka atbraukšanu. Tur salasījās gandrīz vai visi pilsētiņas iedzīvotāji. Tur vienmēr varēja dzirdēt jaunākās ziņas un notikumus. . . Te Andris noklausījās arī stāstu par Čikstu Līzi un vācu leitnantu. Čikstu Līze bija pilsētiņas skaistule. Leitnantam tā iepatikusies. Bieži vien vakarus tas pavadījis viņas jumta istabiņā. Kādreiz tomēr viņam izgājis slikti. Puiši pārzāģējuši lielās trepes, un leitnants nokritis zemē. Pamatīgi sadauzījies. Un aizmirsis arī Čikstu Līzi. . . Nu bija visiem ko runāt un smieties. Zane un Sirmītiene staigāja no mājas uz māju, visur sludinādamas jaunās ķēstis.

— Žēl tās meitenes, teica Andra māte: — es nevaru saprast, kā viņa varēja ielaisties ar to vācu junkuru. Tēvs bija īsts latviešu aizstāvis. Nevienam kungam ceļa negrieza. Māte tāpat. Bet paskat, ko meita dara . . .

Drīz vācieši tomēr sāka iejusties kungu lomās. Ņēma tāpat kā komūnisti visu, kas nebija piesiets. Arvien biežāk un biežāk tie iegriezās Geistos pēc sviesta, speķa un olām, un, promejot, daudz reiz aizmirsa samaksāt.

Andris klusībā novēroja, ka māte daudzreiz slaucija acis lakatiņa stūri. Daudz sudraba pavedienu jau mirdzēja viņas matos. Vakaros tā ilgi nevarēja aizmigt, grozījās gultā no viena sāniem uz otriem, cēlās augšā un sēdēja pie loga. Kādreiz, pamodies no dziļa miega, Andris juta, ka pie viņa gultas stāv balts tēls.

— Vai tu tā esi, mamm?

— Jā, dēls, guli vien mierīgi tālāk.

Ienācu tāpat paskatīties, vai neesi aizmirsis aiztaisīt logu...

— Saki, mamm, kas tev kait, — viņš jautāja, saņemdams mātes sastrādāto roku — es jūtu, ka tu pati vairs nemaz neguli. Vai tev kas sāp? Slima esi?

— Nē, Andri. Tikai sirds tāda smaga. Domāju par tēti — nezin, kādā pasaules malā viņš tagad atrodas. Varbūt nemaz vairs nav starp dzīvajiem... Domāju arī par tevi — tavu dzīvi. Varbūt tev būs atkal jāiet kungu klaušās. Nu jau baroniem atkal vara rokā...

— To nu gan es nedarīšu — iecirtās Andris, gandrīz noticēdams pats saviem vārdiem — kalpot citiem es neiešu. Cik ilgi mums pieder šitās mājas?...

— Tu, dēls, esi piektā paaudze. Kad te tavi senči ienākuši, visapkārt vēl nebijis nevienas mājas. Pilsētiņu uzcēluši tava tēva tēva laikā, kad no šejienes sākuši pludināt kroņa mežu kokus. Plostiniekiem vajadzējis kur apmesties. Uzcēluši krogu, velāk citas ēkas. Sabraukuši amatnieki, apmetušies te uz dzīvi... Bet, nu guli vien tālāk. Drīz jau būs rīts...

Māte gāja uz durvīm. Tad apstājās. Klusi iesmējās — ilgi viņa to nebija darījusi — un apmierināta teica: — bet tas man tomēr patīk, ka tu esi tik dūšīgs. Tētis arī vienmēr teica — ķeizaram vēl es esmu ar mieru kalpot, bet baronam nekad...

Torīt Andris vairs netika aizvēris acis. Daudzas domas vērpās viņa galvā. Kad kūtī iedziedājās gailis, viņa spriedums bija gatavs...

* * *

Tā, tepat ir tā vieta. Uzmanīgi, puikas, ka nesadauzat pakaušus...

Andris aizdedzināja sveci un apgaismoja tumšo telpu. Tā bija krievu karaspēka pamesta blindāža... Baļķi jau bija sākuši trūdēt. Gaiss bija smags un smacējošs

— Paskaties, kas par kurmju alu — ierunājās Graudiņš — Andra labākais draugs, gadus piecpadsmit vecs zēns, vasaras raibumiem pārklātu seju un īsiem, sarainiem matiem.

— Un mantas te tikdaudz, kā Zālamana kambaros! — priecājās Ķauķis, no Kurzemes atbēgušā galdnieka dēls — ir gan tie krievi bijuši muļķi, visu to atstādami.

Jā, „mantas" te bija daudz. Promejot dezorganizētā krievu armija vairs nedomāja par karošanu, tamdēļ visu, kas bija grūtāki panesams, atstāja uz vietas. Blindāžas kaktā stāvēja vairākas patronu kastes; turpat rūsēja šautenes un durkļi...

— Visiem tomēr nepietiks — neapmierināts sprieda Graudiņš — armija būs trūcīgi apbruņota.

— Vispirms ieročus dabūs vecākie — teica Andris — tie, kuriem pietrūks, lai pārlūko citas blindāžas un gādā par sevis apbruņošanu. Tā — šitā vintene būs tev, Graudiņ! Šitā tev — Ķauķi. Tu, Sarkanbārdi, tiec pagaidām ieskaitīts rezervē. Tev mātei beķereja — uzdodu tev pārtikas piegādes lietas.

Jaunais intendants sākumā gribēja protestēt, bet beigās apmierinājās. Durkli viņš tomēr dabūja. No vienpadsmit zēniem šautenes iznāca pieciem. Tas tomēr kaut kas bija. Kad nekā vairs nebija ko dalīt, Andris sastādīja sava karaspēka vienību rindā un nokomandēja: mierā!

Pēc tam viņš turēja pirmo runu savā mūžā.

— Karaviri! Mūsu zemē ir ienākuši vācu baronu kalpi un tie mūs atkal grib padarīt par vergiem. Viņi ir pēruši mūsu tēvus un tēvu tēvus, bet mēs savu brīvību aizstāvēsim vienmēr un visur. No šīs dienas es uzaicinu jūs, karaviri, cīņai pret vāciešiem. Vai jūs esat ar mieru man sekot un atbrīvot mūsu dzimteni no svešiem ienācējiem? Ja esat, tad sakat — jā.

— Jā — spēcīgi atbalsojās blindāžas sienās. Sveces liesma iesāka šaudīties un draudēja apdzist.

— Brīvi. Izklīst.

— Varena runa, — šņaukādamies teica Graudiņš — kā tev viss tas nāk laukā...

Zēni sāka apspriest kara plānu. Nolēma ieročus atstāt tepat — blindāžā un zem zvērasta solījās nevienam neko neizpaust par visu, kas te noticis. Pirmais uzbrukums izdarāms leitenanta mājai.

— Ar šautenēm mēs ciemā rādīties nevaram. Tad mūs tūliņ saņems ciet, un līdz leitnantam nemaz netiksim — sprieda Ķauķis, kas bija apķērīgākais visā barā.

— Pareizi. Bet ko tad?...

Siguldas mazpulks gatavojas mazpulku darbu izstādei.

Zēni jautājoši saskatījās. Jā — ko tad darīt? Tad piecēlās Graudiņš.

— Muļķi. Ko jūs gudrojat tik daudz. Man ir plāns gatavs.

— Nu, nu, — laid tik vaļā.

— Nākošā trešdienā Zīling madāmai ir dzimšanas diena. Es to zinu, jo mātei jāiet sagatavot viesību mielastu.

— Kāds sakars Zīling madāmas dzimšanas dienai ar mūsu uzbrukuma plānu — sapīcis ierunājās Sarkanbārdis — arī es to zinu . . .

— Lūdzu, ēd savu klingeri un ciet klusu, turpināja Graudiņš — šais viesībās droši vien ieradīsies arī leitenants. Tur būs kopā visi vācieši un kārklu vācieši. Tad ir izdevīga reize tos — uzspridzināt.

— Mums, par nožēlošanu, nav granātu — teica Andris — tamdēļ tavs plāns būs jāatmet.

— Granātas mums būs. Mēs paši tās izgatavosim.

Un viņš izstāstīja citiem savu izgudrojumu. Kaujas plāns bija sastādīts. Trešdien bija jānotiek pirmam uzbrukumam...

(Turpmāk vēl.)

Mazpulku maršs.

Latvijas laukos un lejās
Mūs pavada sentēvu gars,
Vienmēr mums smaidošas sejas,
Darbā sens latvieša spars.

Birzēm un tīrumiem pāri
Dziesma mums varena iet;
Darba prieks dzimtenes āri
Sirdīs mums vienmēr var siet.

Latvijas laukos un lejās
Mūs pavada sentēvu gars,
Vienmēr mums smaidošas sejas,
Darbā sens latvieša spars.

Mazi un jauni mēs esam,
Darbu ar dziesmām kas sāk.
Sirdis mēs vadonim nesam,
Nekas mūs vairs nenomāks.

Kur gan tā līgojas druva,
Kur gan tā dziesmu vēl dzied.
Latvijā mīļā un tuvā,
Kur lejas un pakalni zied.

Augusts Brocis.

Diks un Roberts.

A. M. Dženksona stāsts.
(3. turpinājums.)

Nākošā rītā abi zēni jau agri bija augšā, žirgti un moži. Abi viņi bija nolēmuši, iegūt, cik vien iespējams, daudz prieka un patīkamu brīžu šajās brīvdienās.

Diks ar jaunības vieglumu bija aizmetis prom visas drūmās domas, kas viņu iepriekšējā vakarā nomāca. Tādēļ viņš arī jau agri Robertam izrādīja visu dārzu un mājas tuvāko apkārtni. Arī valodā Diks šorīt bija daudz dzīvāks, nekā vakar.

Pēc brokastīm zēni nekavējās istabā, bet devās uz stalli apskatīt veco bēri, kas viņus vakar bija pārvedis mājup no stacijas. Labākos laikos Seimurs turēja trīs zirgus, bet tagad tur bija vairs tikai viens. Un tas pats nebija nekāds labais, vecs, izvārdzis un kūtrs. Seimurs gan apliecināja, ka Domenikam labāka nevajagot. Īsi gabali vien braucami. Varot ar tādu vecāku vēl labāk iztikt, nekā ar jaunu un strauju. Tak Dikam, paskatoties šajā nonīkušajā bērī, iesāpējās sirds . . .

Dikam zirgi vienmēr bija patikuši. Viņš par tiem ar lielu labpatiku runāja un interesējās. Vairākkārt pats baļojis zirgus, viņš ar izbrīnu noraudzījas Domenika rīcībā, kurš patlaban pameta zirgam sienu, neielikdams to redelēs, bet atstādams siles galā. Diks neizturēja. Viņš mierīgi ierunājās, ka labāk taču būtu sienu ielikt redelēs, lai nekaisas pa zemi un lai zirgs to nesamīda. Domeniks gan atzina Dika norādījumus par pareiziem, tak vērā tos neņēma un zirgu iebaļoja tā kā bija paradis.

„Tāds nelietis!“ Diks caur zobiem tikko valdīdamies norūca.

„Ko tu teici?“ jautāja Roberts, kurš šajā brīdī bij vērojis lielo ūdens spaini pie kūts durvim.

„Ak, neko! Vienīgi tas vīrs tur lāga pat nezin kā jābaro zirgs. Ja viņš tiešam nezin un negrib kārtīgāki baļot, nu tad — tad jau lai labāk kaķi baļo,“ teica Diks beigās labāku salīdzinājumu neatrazdams.

„Es nu gan nezinu tādus gadījumus, kur kaķi būtu piemēroti zirgu baļošanai,“ teica Roberts, acis mirkšķinādams. „Nu pamēģini to iestāstīt savam vecajam pelēcim, kas tur, lūk sež un gozējās saulītē, tad redzesi, cik interesantu seju viņš sataisīs.“

„Tiš!“ Diks kā par atbildi padzina nost no ceļa še atmaldījušos cālēnu.

Domeniks, lai gan pameta dažus asus skatus uz zēnu pusi, kuŗi tur savā starpā sarunājās angļu valodā, nelikās traucēties. Tas arī bija saprotams, jo viņš nepārvaldīja šo valodu. Viņš mierīgi turpināja savu darbu un kad to pabeidza, tad paņēmis spaini, tikpat mierīgi izgāja sētā. Bet Diks, paraudzīdamies, ko viņš varētu darīt, pēkšņi ieraudzīja kāpnes, kas veda augšā uz staļļa.

Atcerēdamies, ka viņi abi ar Lorinu še savā laikā bija spēlējušies un vēlēdamies atkal paskatīties, kāda izskatījās kūtsaugša, Diks pieslēja kāpnes. Arī tās bija jau salaustas un izļodzījušās, bet Diks nebaidījās. Viņš jau bija uzkāpis gandrīz līdz pusei, kad Domeniks tuvojās staļļa durvim.

Nometis spaini, kas pusē piesmelts ar ūdeni, Domeniks steidzās uz priekšu un gandrīz rupji norāva Diku no kāpnēm.

„Kādēļ jūs tā darat?“ Diks jautāja.

„Kāpnes taču, kungs, ir nedrošas. Tās pavisam vecas,“ Domeniks jau piemīlīgāks kļuvis, atbildēja.

„Es neesmu nekāds zīdainis,“ atcirta Diks, piesarcis pa visu seju. „Vai jūs domājat, ka es pats neprotu rūpēties par sevi?“

„Ak, nē, nē, kungs! Bet jūs paši taču redzat, ka kāpnes pavisam salauztas,“ sacīja Domeniks un pakāpies pāris kāpienus, tas ar visu savu svaru nokrita atpakaļ, jo kāpnes patiesi salūza un sašķiebās.

„Nu redzat kā salūza! Vai tad es jums neteicu, kungs!“

„Saprotams, ka salūza, ja jūs tās gribējāt salauzt,“ atbildēja Diks. „Citādi jau vēl pa viņām gluži labi varēja kāpt.“

Vai tā nu bija Roberta iedoma, vai arī tiešām kāda spēciga izteiksme bija saskatāma Domenika kaulainajā sejā? Vienalga kā, tak Roberts pa šo laiku it labi bija uzskicējis Domeniku. Viņš strādāja stei-

Liepājas novada mazpulku diženie un apbalvotie.

1. rindā no kreisās: J. Kumpis — Nīcas, A. Neimanis — Tāšu (apbalv.), V. Treibachs — Ziemupes (apbalv.), Z. Grīnbergs — Vērgaļu, A. Raibarts — Jūrkalnes, M. Lūks — Bārtas (apbalv.), A. Pūris — Alšvangas. 2. rindā: V. Grābants — Vārmes, Fr. Rektiņš — Ezeres, H. Urbans — Rāvas, A. Gosiņš — Aizvīķu, K. Kairis — Bārtas (apbalv.) un J. Alkšņazariņš — Alšvangas mazpulkā.

dzīgi, jo Domeniks acimredzami taisījās atstāt kūti. Roberts viņu bija uzzīmējis komiski garos svārkos un lielos zābākos. Tas Dikam savukārt atgādināja, ka viņš vēl nav pateicis Domenikam par zābaku nospodrināšanu. Bet Domeniks šajā brīdī arī atstāja stalli un uz šo norādījumu savā parasti mierīgā toni atbildēja, ka viņam neesot tikdaudz laika, lai katru dienu še nodarbotos tikai ar savu zābaku spodrināšanu.

„Īsts lācis!" piezīmēja Roberts. Kaut gan viņš nesaprata neviena vārda Dika un Domenika sarunā, tak Dika uztrauktā seja liecināja, ka nekas labs tas nevarēja būt.

„Man šķiet, ka viņš tās kāpnes salauza ar nodomu," Diks kaut ko pārdomādams teica.

„Kamdēļ tad viņam tas būtu jādara? jautāja Roberts.

„Nu, lūk, to jau es arī vēlētos zināt," atbildēja Diks.

„Ak, atstāj šo veco pīpeskātu vienu!" iesaucās Roberts. „Iesim labāk staigāt."

Staigāt viņi neaizgāja, jo Diks vēl gribēja apraudzīt savus zīda tārpiņus. Un Robert, attapdamies, ka pazaudējis savu zīmējumu, atgriezās uz kūti, cerēdams tur to atrast. Bet kūts durvis bija noslēgtas.

„Tu brīnums!" Roberts pie sevis nomurmināja. Tad ieraudzījis kaut ko baltu uz akmeņa, viņš devās tur un atrada vairs tikai vienu stūrīti no zīmējuma.

„Hm! Tas pietiekoši daudz nav glaimojis vecajam?" domāja Roberts. „Tādēļ, ka tā karikatūra. Nu labi, tad es viņam īsti parādīšu, kāda var būt karikatūra." Izņēmis no kabatas balta krīta gabaliņu, Roberts rūpīgi sāka zīmēt Domenika attēlu uz kūts durvīm. Galvu paliecis uz sāniem, viņš šo savu darbu sīki jo sīki apstrādāja un vēroja.

„Nu," — viņš sacīja pats sev: „šī seja nu gan izskatas kā īsta laupītāja seja. Vai ne?! Tāda tak tā ir arī dzīvē?" Un sācis atkal strādāt, viņš jo cītīgi zīmēja un uzzīmēja Domenikam tipisku laupītāju apģērbu. Noslēdza savu darbu ar īsos vilcienos, turpat aiz Domenika, klāt piezīmētam briesmoņu sejām. Ar to Robertam pietika. Viņš devās staigāt.

Bet vakarā, kad abi zēni atkal bija vieni, Roberts sacīja Dikam: „Kas tas tāds par noslēpumainu vīru ir šis Domeniks! Kad es šodien pastaigājos lejā pa ciematu, es viņu ieraudzīju iznākam no Timoteja veikala. Viņš jau bija ārpus durvīm. Bet tiklīdz viņš mani ieraudzīja, tad kā odzes sadzelts iemetās atpakaļ. Kad es biju jau labu gabalu prom uz priekšu un iegriezos kādā šķērsceļā, es paskatījos atpakaļ. Redzēju viņu atkal izslīdam no veikala un tā steidzamies uz māju pusi, itkā tam būtu bailes pašam no savas ēnas. Man šķiet, viņš nezin, ka es to redzēju."

„Ja tēvs to dzirdēs, viņš būs ļoti dusmīgs. Viņš stingri noliedzis saviem kalpotājiem iet uz turieni," atbildēja Diks. „Labāk nesaki nekā. Tas viņu tikai vēl vairāk sarūgtinās. Var jau būt arī, ka vecais gribēja zābakus salāpīt. Tas taču vienīgais kurpnieks ciemā."

Nekas par to vairāk netika runāts. Roberts, kurš gan bija sataisījies pastāstīt Dikam par savu zīmējumu un par aizslēgtajām stallja durvīm, atrada šajā brīdī par labāku klusēt un neteica vairs ne vārda.

(Turpinājums sekos.)

Katram mazpulka dalībniekam jāpazīst mūsu dzimtenes putni.

Katram izglītotam latvietim jāpazīst mūsu dzimtenes putni, bet sevišķi tas vajadzīgs katram priekšzīmīgam lauksaimniekam, jo arī starp putniem ir gan mūsu draugi, gan ienaidnieki.

Latvijā skaitās 300—320 putnu sugas. Visas šīs sugas sadalītas vairākās grupās, no kurām ievērojamākās ir: plēsīgie, kāpelētāji, baloži, vistas, braduļi, peldētāji un citi.

Plēsīgo grupā ietilpst visi vanagi, ērgļi, pūces, lijas un ūpis. Pie kāpelētājiem pieskaita dzeņus, dzilnas. Baložu grupā — meža baloži, vistu grupā — rubeņi, medņi, irbes, paipalas. Braduļiem pieskaita no mums pazīstamākiem — dzērves, zivju gārņus (dzēse), slokas, ķīvītes, griezes un daudz citu putnu. Pie peldētājiem pieder gulbji, zosis, pīles, kaijas, zīriņi. Bet dziedātāju grupā ierindoti visi daudzie dziedātāji, un šī grupa ar savu sugu dažādību ir viskuplākā. Šeit pieder visi strazdi, cīruļi, cielaviņas, ķauķi, lakstīgalas, bezdelīgas, zīlītes, vālodzes, čakstes u. t. t.

Šinī rakstā apskatīt visas minētās putnu sugas nebūs iespējams. Par viņu pazīmēm un viņu dzīvi sarakstītas tūkstošiem un desmittūkstošiem lapu biezas grāmatas. Un pastāv pat vesela zinātne — ornitoloģija — kura speciāli nodarbojas ar putnu pētīšanu. Šoreiz tad nu tāpēc apskatīsim vienīgi tās putnu sugas, ar kurām mums visbiežāk nākās sastapties, kuras mūs var visvairāk interesēt, bet par kurām bieži vien parastā tautā varam dzirdēt nepareizus slēdzienus.

Viena no šādām putnu grupām, kura it kā visiem pazīstama, ir plēsīgo putnu grupa. Pats vārds „plēsējs" jau norāda uz šo putnu dabu, un vārds „vanags" savukārt iededz daža laba lauksaimnieka acīs pret šiem putniem naida ugunis. Bet zinātnieki saka, ka katru lietu vajaga pamatīgi, sīki un vairākkārt pārbaudīt. Un to viņi ir desmitiem gadu ilgi darījuši ar plēsēju putnu grupu un nākuši pie negrozāma slēdziena, ka ne visi tie putni, kuri ieskaitīti plēsēju grupā, ir patiešām arī kaitīgi. Tā neapšaubāmi ir pierādīts

dažu vanagu kaitīgums, bet starp vairākām vanagu sugām ir atrastas arī tādas, kuŗas ne lauksaimniekam, ne mežkopim nav kaitīgas, bet ir pat derīgas. Jaunie draugi, uzmanību, un tas tiešam tā ir.

Ņemsim visupirms no plēsēju grupas tos lielākos un briesmīgākos — ērgļus. Un par ērgļiem var teikt, ka ar maz izņēmumiem, tie tiešam plēsīgi un kaitīgi. Mēs esam lasījuši, ka kalnos, kur ērgļu daudz, dažreiz tie aiznesot pat mazus bērnus. Bet tas var būt citur, pie mums tādi brīnumi nav notikuši un nav arī dzirdēti. Un vispār, ērgļus uz laukiem mēs redzam samērā reti, — tie dzīvo galvenām kārtām lielos purvos un dziļos mežos. Bet ja nu tie laukos un ap mājām sastopami reti, tad pilnīgi dabīgi, ka lauksaimniecībā viņi nekādu redzamu postu arī nevar nodarīt. Cita lieta var būt mežā — tur viņi netaupīs ne zaķi, ne stirnēnu. Bet ērgļu Latvijā ir ļoti maz un putnu dzīves pētītāji kopā ar mežkopjiem ir nākuši pie slēdziena, ka ņemot vērā šo putnu retumu, tie mūsu dzimtenes mežos uzskatāmi jau kā reti dabas piemineklī, un kā tādi, tā tad — saudzējami. Ērgļus, viņu retuma pēc, jau agrāk, saudzē arī ārzemēs. Šim slēdzienam pievienosimies un piekritīsim arī mēs. Un neaizmirsīsim, ka Latvijas mežos viena ērgļu suga, kuŗu sauc par mazo ērgli, ir sastopama diezgan bieži. Jaunie šīs sugas ērglēni, kamēr muļķi un pārdroši, rudeņos diezgan bieži redzami arī lauku malās, un savas muļķības dēļ tad arī dažu labu reizi krīt nezinātāja bisei par upuri. Šie ērgļi ir tikai nedaudz lielāki par parasto peļu vanagu, bet kājas viņiem spalvainas līdz pat pirkstiem, kādas parādības pie peļu vanaga nav.

Tālāk apskatīsim tos putnus, kuŗus parastā valodā saucam par vanagiem. Vanagu ir diezgan daudz sugu, un agrāk uzskatīja, ka visi vanagi kaitīgi kā mež- tā lauksaimniecībā. Bet pateicoties sīkiem zinātnieku novērojumiem, tagad ir izpētīts, ka dažas vanagu sugas lauksaimniecībā nekādu postu nedara. Šādas divas vanagu sugas esiet novērojuši arī visi jūs. Tie ir parastais mūsu pēļu vanags un dzeltenais vanadziņš. Peļu vanagu vietām sauc arī par peļu klijānu, busardu un Jūs viņu bieži vien būsiet redzējuši sēdam tīrumos uz stirpām, kaudzēm un kaudžu mietu galos. Šīs ir peļu klijāna iemīļotās apmešanās vietas. Tāpat Jūs viņu būsiet redzējuši lidinoties slaidos riņķos virs tīrumiem un birstalām un bieži dzirdējuši viņa spiedzošo svilpošanu.

Dzeltenais vanadziņš savā lidošanas un medību gaitā ir vēl tipiskāks un acīs krītošs. Ja jūs redziet vanadziņu, kuŗš gaisā taisa riņķus, tad pēkšņi paliek uz vietas un sāk ātri kratīt spārnus, karājoties gaisā it kā šņorītē piesiets un tad pēkšņi, kā bulta, stāvus metas lejup, tad ziniet, tas ir mazais dzeltenais vanadziņš. Un lejā mezdamies viņš ir noķēris peli. Šos abus vanagus tad nu nezinātāji bieži uzskata kā lielus plēsoņus, bet patiesībā tie ir zemkopju draugi, jo viņu barība sastādās galvenām kārtām no pelēm. No pelēm galvenām kārtām pārtiek arī pūces un ja jums gadīsies atrast pūces jeb šo divu vanagu ligzdas, tad jūs arī redzēsiet, ka visas viņu ligzdas un ligzdu koku apakšas būs kā sētin nosētas ar peļu vilnu, ādām un atliekām. Tiesa, pūces ziemā badu mirdamas paspārnē noķer arī kādu zvirbuli, bet tas jau lauksaimniekam nāk tikai par labu. Šīs trīs putnu sugas, peļu nabagos gados, ķer arī vardes un varbūt kāds vārgāks putnēns arī viņu nagos izbeidz savu dzīvību, bet visumā ņemot, šie putni lauksaimniecībā uzskatāmi kā derīgi.

Ja turpretī jūs novērosat citus vanagus, kā vistu vanagu, piekunu, zvirbuļu un bezdelīgu vanagus, dažādās liju sugas, — tad par šiem vanagiem droši var teikt — tie ir kaitīgi kā mežsaimniecībā, tā lauksaimniecībā. Mežsaimniecībā kaitīgs ir arī ūpis, bet ūpju mūsu dzimtenē ir tik maz, ka tos galīgi iznīcināt neviens prātīgs cilvēks necenšas. Savrūpu stāvokli šo vanagu saimē ieņem tā saucamais ķīķis vai lapseņu vanags. Pēc ārējā izskata viņš ļoti līdzīgs peļu klijānam, bet ved vairāk apslēptu dzīves veidu, un viņa galvenā barība sastādās no lapsenēm. Ķīķu ligzdas un ligzdu apkārtnes tad arī pilnas piemētātas lapseņu šūnu atliekām, un no tām vien jau ar drošu prātu var teikt, ka atrastā ligzdā dzīvo ķīķis.

Šis nu ļoti īsā veidā būtu par plēsēju putnu grupu. Tālāk dažus vārdus šoreiz vēl par kāpelētāju un dziedātāju grupām. Šo grupu priekšstāvji, visi, bez izņēmuma tiek uzskatīti visās vietās kā derīgi putni un tos iznīcināt aizliedz arī mūsu likumi. Kā sevišķi derīgi ir mežsaimniecībā un lauksaimniecībā dzeņi, dzilnas un dzeguze. Dzeņi un dzilnas barojas ar dažādiem kāpuriem un tārpiem, un tāpēc tad arī tie ir īsti mežu sargi. Bet katrs lauksaimnieks var būt jo sevišķi priecīgs, ja tas savā dārzā redz dzeguzi. Dzeguze ēd tos spalvainos tārpus un kukaiņus, kurus citi putni neaiztiek, un tādā ziņā dzeguze dara lielu labumu visā lauksaimniecībā. Tāpat no kukaiņiem un tārpiem pārtiek visi daudzie dziedātāji. Un kur nu vēl viņu košās dziesmas! Bet sevišķi derīgas lauksaimniecībā visas zīlīšu sugas.

Šoreiz, jaunie draugi, es jums gribēju pastāstīt, ka nekad nevajaga pārsteigties ar nepārbaudītiem un paviršiem novērojumiem un slēdzieniem. Daudz ko, kas ar lielām pūlēm audzēts un sargāts, mēs varam izpostīt, bet lai to atjaunotu, atkal vajadzīgas lielas pūles un ilgs laiks. Un mazpulku dalībnieki jau nav radības postītāji, bet gan tās un visa daiļa veidotāji, kopēji un sargātāji.

Tāpēc neaiztiksim mūsu dzimtenes krāšņumu — putnus, nedz viņu ligzdas. Būsim derīgo putnu sargātāji un kopēji. Būsim mūsu dzimtenes priekšzīmīgākā jaunatne.

Agr. K. Zītars,
Liepājas novada mazpulku inspektors.

Divas dienas Vidzemes laukos.

(Ekskursijas piezīmes.)

Katru gadu, kad dzimtenes daba tērpjas savā skaistākā rotā un lauki ir dzīvības spēku pilni, Mārupes mazpulks velta kādu dienu ekskursijai. Šogad jūlija pirmā sestdienā un svētdienā esam skaistās Vidzemes kalnos un lejās.

Mārupe, — tad caur Rīgu un Inčukalnu līdz Krimuldai. Interesanti apskatīt Krimuldas priekšzīmīgo saimniecību „Pupas". Saimnieks, sirmais, laipnais Zeltiņu tēvs, rāda mums savas saimniecības iekārtu, ved pa ziļiem laukiem un ganībām, kur ganās brūno sugas lopu pulks.

Turpinām braucienu līdz Braslai. Maza taciņa vijas cauri ziļiem koku puduriem gar upi līdz spēkstacijai. Iepazīstamies ar spēkstacijas iekārtu un darbību.

Straupē apstājamies pie Ziemeļlatvijas atbrīvotāju pieminekļa. Uz tā uzraksts:

„Kamēr vien labību šais laukos sēs,
Jūs slavinās un godam pieminēs."

No Straupes ceļš ved tālāk uz Umurgu. Ceļā „patikams" starpgadījums — dabūjam visi izkāpt un grūzt autobusu pa dubļainu ceļu kalnā. Tas rada vēl lielāku ekskursijas jautrību, jo šķēršļus laimīgi pārvaram.

Mazs svētceļojums Umurgas kapos pie latvju dziesminieka kapa. Klusā godbijībā apstājamies ap pieminekli. Te zem zaļās kopiņas atdusas jaunatnes dvēseles sapratējs, mūžīgās gaismas dzejnieks Fricis Bārda, kas atstāja mums savu „Zemes dēlu" un sapņus un ilgas izteica „Dziesmās un lūgšanās dzīvības kokam."

Atstājam kapus — akmenī cirsts sievietes gaišais tēls ar skumjās noliektu galvu paliek aiz mums, bet domu un atmiņu klusajos ceļos atklīst dzeju melodiskās rindas un pavada līdz Limbažiem, kur atkal jauni iespaidi.

Limbažu kapos apmeklējam mūsu valsts himnas autora Baumaņu Kārļa atdusas vietu. Netālu no tās apstājamies pie atbrīvošanas cīņās kritušā Viļa Gelbes pieminekļa. Atmiņā iespiežas pieminekļī iegravētie skaistie vārdi:

„Tautiet, kas garām man eji,
Iededzies tēvzemes mīlā,
Par tēvzemi mīļo
Es dzīvību atstāju ķīlā."

Pievakarē esam jau tālā Ziemeļvidzemes stūrī — Mazsalacā. Ejam gar upi pa

Rīgas slimo kasu starpbiroja ķīmiski - farmaceitiskā

laboratorija

Rīgā, Ģertrūdes ielā № 15/17.

Iepērk šādas ārstniecības prasībām atbilstošas (laikā ievāktas, labi kaltētās u. t. t) **drogas.**

Folia Belladonnae (Vilka ogu lapas)
„ Hyoscyami (Driģeņu lapas)
„ Uvae Ursi (Miltenāju lapas)
Flores Chamomillae vulg. (Smaržīgo kumelīšu ziedi)
Radix Valerianae (Baldrijāņu saknes)
Folia Farfarae (Lepeņu lapas)
„ Menthae piper (Piparmētru lapas)
Herba Millefolii (Pelašķi)
Folia Salviae (Salveja lapas)
„ Trifolii fibr. (Puplakšu lapas)
Flores Tiliae (Liepu ziedi)
Herba Absinthii (Vērmeles)
„ Thymi (Dārza timiāns)
„ Serpylli (Lauku timiāns)

Ar piedāvājumiem lūdzam griesties laboratorijā — darbdienās no pulkst. 9—15.

Filozofu aleju līdz ģimnāzijai, tālāk caur mežu uz Skaņo kalnu. Uzkāpjam pa Sapņu trepēm kalngalā, aizejam līdz Velna alai, ielienam tās iekšienē. Otrā alas pusē avotiņš „Skābumbaļļa", padzeramies pie tās. Braucam atpakaļ uz Mazsalacas ģimnāziju. Tur pašreiz notiek mazpulka pieccīņas. Brītiņu pakavējamies, noskatoties tās. Saulrietā atstājam Mazsalacu. Vakara tumšās ēnās grimst apkārtne, līdz tumsas sega pilnīgi klāj visu.

Vēlā vakarā iebraucam Burtniekos. Pateicoties sirsnīgā Ausekļa skolas skolotāja viesmīlībai, mēs dabūjam naktsmāju un pienu pilnīgi par brīvu.

Svētdienas rītā agri ejam uz Burtnieku ezeru un pili. Brīnišķīgs parks, vīnu siltumnīcas.

Ceļa malās aiz Burtniekiem aug ābelītes, kas mūsu dzimtenē ir vēl maz parasts.

Braucam uz Zilo kalnu. Jau tālu tas redzams zilā miglā tīts. Un tad beidzot kāpjam augstā kalnā, skandinot dziesmas par Gaismas pili un Imantu. Teiksmainais Zilais kalns! Prieks ir būt viņa galotnē un skatīties uz visu plašo apkārtni, ko sevišķi labi var pārredzēt, uzkāpjot kalna galotnē uzceltā tornī. Tik brīnišķīga ir dzimtene savā vasaras zaļajā tērpā. Virs galvas saule mirdz, lejā ielejas un kalnāji ar draudzīgām koku grupām — saule un dzīvība.

Valmiera. Pilsētā apstājamies pie Baltijas Patērētāju Biedrības, kur kādreiz strādājis mūsu Virsvadonis Dr. K. Ulmanis.

Apskatām arī Valmieras lielos un glīti apkoptos kapus. Staigājam kurlmēmo skolas dārzā, kur skaistas rozes zied. Beidzot apskatām Valmieras pilsdrupas un baznīcu Gaujas krastā.

Pēdējā vieta, ko savā vairāk kā 400 kilometru garā ekskursijā apmeklējam, ir Cēsis. Priecājamies par skaistajām Cēsu pilsdrupām un pili.

Aizejam uz Cēsu kapiem. Svinigs brītiņš pie varoņu pieminekļa. Tas celts Latvijas neatkarības cīnītājiem (1915.—1920) ar uzrakstu:

„Mums dzīvība — dzimtenei veltījums,
Miers Latvijas klēpī — dārgs ieguvums."

Atstājam Cēsis. Tagad — taisnākā ceļā mājup. Un tad aizmugurē jau Siguldas gravas; ātrs brauciens, sirmo Rīgas namu stāvi. Rīgā atvadāmies no mūsu ekskursijas vadītāja, Izgl. Min. pārstāvja Tormaņa kga, kas visā ekskursijā mums sniedza vērtīgus paskaidrojumus.

Viss ir vairs tikai skaista atmiņa, jo pēc nepilnas pusstundas brauciena no Rīgas esam atkal mājās.

Lilija Ābelīte,
Mārupes mazpulkā.

VESELĪBA UN VEIKLĪBA.

Dr. R. Avotiņš.

Norūdīšanās saulē, gaisā un ūdenī.

(Beigas)

Gaisa peldes.

Veselība, tas ir tāds savāds vārds. Slims cilvēks ir ar mieru visu ko atdot, lai tik atgūtu savu veselību. Mūsu tautas teikās slims ķēniņš ir ar mieru atdot pat pusi no savas valsts lai kļūtu vesels. Bet vesels cilvēks, tas par šo lietu domā ļoti maz. Bieži vien liekas, ka dažs labs cilvēks dzīvo un izturas tā, lai savu veselību sabeigtu. Jūs jau būsit novērojuši, ka visos savos rakstos griežos pie jums kā veseliem cilvēkiem un visu ko ieteicu, lai šo dārgo mantu netik uzglabātu, bet vēl vairotu. Veselam ārsta nevajagot un varbūt dažs labs no jums nodomās, sak, būtu tas dakters labāk ārstējis savus slimniekus, ko viņi neliek miera mums veseliem, ko viņi nopūlas ar to veselības norūdīšanu. Varbūt zināma taisnība tas ir, bet man ir izdevība redzēt tos jaunos cilvēkus, kas nāk izpildīt savu pienākumu pret mūsu valsti. Dažs labs, kas to ar prieku darītu, ir jānoraida, jo viņš neder šī pienākuma izpildīšanai. Un šo noraidīto procents aug ar katru gadu. Kādas lielas slimnīcas priekšnieks man teica: „Ja tas tā turpināsies, tad pēc gadiem desmitiem jaunkareivjus atrast būs ļoti grūti". Redziet, tas nu ir apmēram tas laiks, kad šo svēto pienākumu pret mūsu mīļo dzimteni iesiet jūs izpildīt. Man nu ļoti, ļoti gribētos, lai šis pats priekšnieka kungs varētu teikt: „Jā, šie ir labi, braši, veselīgi un izturīgi zēni. Uz tādiem Latvija var paļauties."

Tad tālāk esmu novērojis, ka šie paši jaunie cilvēki pēc iedalīšanas savās daļās ļoti bieži saslimst ar dažādām saaukstēšanās pazīmēm, kas traucē dienestu, bet gadījumā, ja „Tēvu zemei grūti laiki, dēliem jāiet pālīgā", stāvoklis var izvērsties pat par katastrofu. Mūsu vadoni interesē, lai mīļās dzimtenes sargi būtu veseli, veikli, norūdīti, lai katra mazākā vēsmiņa un „caurvējš" jau neizsauktu saaukstēšanās slimības ar visām gan vieglākām, gan arī smagākām sekām. Vēl reiz un vēl reiz jāsaka, ka suni nevajaga barot, kad vilks lopos un ka norūdīšanās jāsāk agrā bērnībā.

Mazpulka dalībnieki ienesuši jaunu rosību un dzīvību ne tik lauku, bet arī pilsētas jaunatnes dzīvē un darbā. Jums jāienes jauna vēsma mūsu tautas veselības, veiklības un krietnības izkopšanā. Ceru, ka esiet „saules peldes" netik izlasījuši, bet arī čakli un cītīgi apsauļojaties. Kas nu vēl nebūtu sācis, tad jāsaka, ka žēl gan, ka nēesiet izmantojuši skaistās saulainās dienas, bet tad sāciet tūlīt un izlietojat katru iespējamību, lai uzņemtu saules staru enerģiju, jo mūsu mīļā dzimtene to prasa, lai jūs norūdītos, lai jūs izaugtu par veselīgiem, vingriem un stipriem viņas sargiem.

Gaisa peldes ir tāda norūdīšanās, ko variet sākt tūlīt, bet varēsiet turpināt arī tad, kad saule savus glāstus vairāk veltīs citu zemju bērniem un mums būs uz viņiem jāgaida līdz nākošajam pavasarim.

Ir ļoti daudz dažādu iemeslu, kas izsauc traucējumus organisma darbībā un līdz ar to arī saslimšanu. Kādi traucējumi, to šoreiz neaizkāršu, bet viens, kas ir skaidrs, ka nocietinot mūsu ādu, nocietinot katru mūsu organisma atsevišķu šūniņu, mēs vairojam visa ķermeņa pretestības spējas un samazinājam šo traucējumu un saslimšanas iemeslu skaitu.

Atmosfēras gaiss atstāj uz dzīvā organisma šūniņu norūdīšanu un viņa dzīves spēju pacelšanu ļoti lielu iespaidu.

Še lielu lomu spēlē kā temperātūras maiņa, kas labvēlīgi kairina ādas nervus, muskuļus un asins vadus, tā arī gaisa jonizācija un radio aktīvitāte, kas paceļ mūsu organisma šūniņu aktīvitāti un rada viņās jaunu enerģijas impulsu.

Muskuļu, nervu un dziedzeru šūniņas rada mūsu organismā siltumu. Kā jau pagājušajā reizē aizrādīju, āda ir galvenā siltuma regulētāja. Izstarojot, vai arī novadot āda izdala apmēram 78% no visa siltuma daudzuma.

Ja āda ir izlutināta, tā nevar piemēroties ārējiem apstākļiem un bieži vien atdos vairāk siltuma, nekā viņa to drīkstētu atdot. Tur mēs nevaram vainot mūsu ādu, ka viņa ir bijusi izšķērdīga, tur esam mēs paši vainīgi, jo pārāk silti ģērbdamies mēs nomācam netik mūsu ādas pašdarbību, bet starp ādu un apģērbu radam pilnīgi noslēgtu starptelpu, kurā uzkrājas visādi organisma izgarojumi. Ieejot nevēdinātās telpās — dzird sakam: „Te elpu sit ciet" — „Te var cirvja kātu pakārt" un steidzamies izkļūt „svaigā gaisā".

Bet varat iedomāties, kāds gaiss jāelpo mūsu ādai un viņa ir spiesta tur palikt, jo neviens viņas protestu neievēro un neuzklausa. Ādai jāelpo pašas izdalītās indes un sekas ir organisma vispārējs nogurums, kā garīga, tā fiziska darba spēju samazināšanās. Bet vēl trakāk — šo mūsu ādas izšķērdību tūlīt steidzas izmantot dažu nedažādās sīkbūtnes, kas kā saaukstēšanās sekas izsauc gan vieglākas, gan arī smagākas saaukstēšanās slimības.

Ņemot sistemātiski gaisa peldes, mēs varam tā norūdīt mūsu ādu, ka viņa viegli panes karsta un auksta gaisa kairinājumu.

Izlutinātas ādas asins vadiņi saraujās aukstā gaisā un nav spējīgi ātri izplēsties, lai ievadītu ādā asinis. Āda pārklājas ar tā saukto „zosādu". Mēs salstam. Bet cilvēki, kas savu ādu norūdījuši gaisa peldēs — tādas „zosādas" nemaz nepazīst. Šiem cilvēkiem sīkie ādas asiņu audiņi saraujas tāpat zem aukstā gaisa iespaida, bet tie ļoti ātri atkal izplēšas un ievada ādā svaigas asinis, kas nes līdzi ķermeņa dzīvo siltumu. Bieži vien jūs variet ziemā sastapt ielās samērā plāni ģērbtus cilvēkus. Intereses pēc pajautājat vienam no tiem, kas viņš, un vai nesalst. Zināms, ka viņš būs pārsteigts par tādu traucējumu, bet laipni pateiks, ka viņi ir vai nu sportisti jeb arī kāds, kas izmanto katru dienu gaisa peldes. Jo vairāk āda tiek peldināta gaisā, jo biezāka tā top, jo vingrāki ādas muskuļi, jo izturīgāki nervu gali, jo ekonomiskāki tiek izlietots organisma siltums.

Gaisa peldes paātrina vielu maiņu, pastiprina sirds un asins vadu darbību, veicina dziedzeru darbību, pamazina asins sastrēgumu iekšējos organos, stiprina nervu sistēmu, nieru, ādas un zarnu darbību un uzlabo pašsajūtu un bezmiegu.

Gaisa peldes mēs iedalām aukstās no 5 —14 , remdenās 14 —20 un siltās no 20 —30°. Iesācējiem sākt vai nu ar siltām, vai arī remdenām, gaisa peldēm un tik, kad āda jau pieradusi var ņemt arī aukstās peldes. Vislabāk tomēr savu ķermeni atsegt gaisam ne visu uz reizi, bet pakāpeniski. Jāsāk ar rokām. Viss ķermenis paliek apģērbts, tik abas rokas līdz pleciem atsedz gaisam. Tas ļoti vienkārši izdarāms, bet tādām roku peldēm arī sava nozīme, jo ar pastiprinātu abu roku asiņu vadu darbību piepildītie iekšējie organi tiek atsvabināti no asinīm. Pēc tam pārejot uz kājām sāciet ar iešanu basām kājām. Ir daudz tādu cilvēku, kam pastāvīgi aukstas kājas. No tā viņi ļoti cieš. Mūsu kājas jau visvairāk ieslodzītas. Ādas asins vadi saspiesti, pati āda vāji strādā. Kājas nav pieradinātas pašas radīt siltumu. Viņas ir aukstas kā ledus gabali. Atsedziet gaisam kājas istabā, tad maz pamazām brīvā gaisā. No sākuma pusdienas laikā un pēcāk arī rītos un vakaros. Jūs novērosiet, ka gaisa un vēja iespaidā kājas top sārtas, kāju asins vadiņi sāk intensīvāki strādāt. Un pašas kājas top siltas. — Viņas līgsmo, ka tikušas brīvas no sava zābaku sprosta. Nebaidāties vēju. Tas ar savu mēchanisko darbību ļoti labi un nekaitīgi vingrina ādas sīkos asins vadiņus. Turpiniet to ilgāku laikuun jūsu kāju ledainais aukstums un svīšana pazudīs.

Tālāk — gaisa iespaidam var atsegt viduci. Ciskas un kāju stilbi jātur viegli apsegti. Kad viducis pieradināts gaisa peldēm, tad kārta kāju stilbiem. Pārējais ķermenis tiek turēts apģērbts, tik kāju stilbi atklāti gaisa iespaidam. Bieži vien pietiek ar kāju stilbu gaisa peldēm, lai atsvabinātu pārpildītās smadzenes no asinīm un lai izārstētos no noguruma un bezmiega. Kad nu tā pamazām un pakāpeniski esam atsevišķas ķermeņa daļas pieradinājuši atsegt gaisa iespaidam, tad varam pāriet uz pilnām gaisa peldēm. Šīm gaisa peldēm nekādas sevišķas ietaises nevajaga. Vai nu mežā, vai arī dārzā, jeb upes un ezera krastos vienmēr varēs atrast kādu brīvu vietu, kur citus netraucē un kur varēsiet ļaut

gaisam un vējam jūs noglāstīt. Neviens masiers neprot un nevar tik maigi un patīkami savu darbu kā vējš. Ņemot pilnas gaisa peldes nevajaga palikt mierā, bet pēc iespējas daudz kustēties, lai pārspētu aukstuma sajūtu un asins riņķošana tiktu veicināta. Ļoti labas ir tādas kustības, kur ar ķermeņa kustībām savienota dziļa elpošana. Vienkāršs, bet labs ir arī sekošs paņēmiens: saliek rokas aiz pakauša, paceļas uz pirkstgaliem, liec elkoņus atpakaļ, ieelpo caur degunu pēc iespējas dziļi. Caur šo vienkāršo paņēmienu tiek teicami nodarbinātas plaušas. Mums jārūpējas, lai svaigs gaiss piekļūtu ādai, un lai viņš arī iekļūtu plaušās.

Gaisa peldes ilgums atkarājas no tā cik ķermenis norūdīts. Iesācējam pietiek ar pusstundu. Pēcāk var aizvien ilgāk un ilgāk līdz 2—3 stundām.

GRĀMATU APSKATS.

Prof. Dr. agr. J. Vārsbergs.

Grāmatas saimniekošanas mācībā.

Ir pazīstamas vairākas lauksaimniecības nozares. Atkarībā no saimniecības īpašnieka vai vadītāja intereses par vienu vai otru nozari un zināšanām, dažādās saimniecībās izvirzās priekšgalā dažādas nozares. Dabīgiem ražošanas apstākļiem, kā klimātam un augsnei, arī piegiežama vēriba lauksaimniecības nozaŗu izvēlē. Arī saimniecības vajadzībām un ražojumu novietošanas iespējamībām tirgū jāvelti sava tiesa uzmanības. Tamdēļ katrā saimniecībā ierādīta vieta vairākām lauksaimniecības nozarēm, bet vienai vai dažām izcilāks stāvoklis.

Ne viss, ko dod augkopība, noder tieši cilvēku uzturam un citu vajadzību apmierināšanai: ne visus ražojumus var tieši vest tirgū un pārdot. Bieži vien un plašos apmēros dažādās lopkopības nozares palīdz pārstrādāt un pārveidot nenoderīgus augkopības ražojumus lietojamos produktos, tirgū nenovietojamus — ejošā tirgus precē. Tāpat, dažus ātri bojājošos ražojumus nākas pārstrādāt izturīgākos un vieglāk pārvadājamos.

Saimniecībās jānoskaidro iespējamās nozares; dažādās nozares jāsaskaņo; tikai tad izvairīsimies no vienpusības kļūmīgām sekām.

Par saimniecības nozaŗu izvēli un saskaņošanu pauž grāmatas par saimniekošanas mācību, un lauksaimniecības grāmatvedība rāda, kā pārliecināties par dažādu nozaŗu sekmēm. Zināšanām šajā virzienā ir liela nozime, tikai maz vēl mums grāmatu par pareizu saimniekošanu.

Varu aizrādīt uz šādām grāmatām:

1. Agr. J. Ambainis. Lauksaimniecības organizācijas mācība. Ls 0,60;
2. Prof. J. Bergs. Saimniekošanas mācība. Ls 2,00;
3. Jānis Bergs. Saimniekošanas mācība. Lauksaimniecības skolām un rokas grāmata lauksaimniekiem. Ls 2,50;
4. J. Ķeņģis. Kā pacelt lauksaimniecības ienesīgumu. Ls 1,20;
4. J. Osis. Kā es domāju uzlabot savu saimniecību. Ls 0,50;
6. A. Staune. Lejiņu saimniecības organizācijas plāns. Ls 1.10;
7. P. Kreišmanis. Lauksaimniecības ražojumu izvērtēšana;
S. K. Ulmanis. Kā pacelt un padarit ienesīgu mūsu lauksaimniecību. Ls 3.50;
9. P. Bērziņš. Lauksaimniecības dubultā grāmatvešana. Ls 2,00;
10. P. Bērziņš. Lauksaimniecības vienkāršā un dubultā grāmatvedība. Ls 1,50.

Zem karoga.

Zem sava karoga mēs iesim,
Un būsim stalti strādnieki.
Mēs savas zemes kopēji;
Mēs savas laimes nesēji.
Mūs' zīme, mūsu prāts ir drošs,
Jo mūsu karogs paliks košs.

Jānis Jēkabsons,
Aizkraukles mazpulkā.

Silenieku mazpulks karoga svētkos
Karogu tur mazpulka priekšnieks A. Sīlis, pa labi no viņa — V. Šmits, pa kreisi — V. Zāģeris
Priekšā sēd svētku goda viesi ar ziediem rokā

Aug. Briedis „Dvēseles noskaņas".

(„Zemnieka Domu" apgādībā).

„Dvēseles noskaņas" ir neliels, glīti izdots garīgo dziesmu krājums, no kuŗām dažas var dziedāt arī mazpulku svētkos un sanāksmēs. Te, piemēram, atrodama arī mūsu karoga dziesma (Dievs, tavā priekšā nākam...). Aug. Brieža panti ir skanīgi. Valoda gleznaina, salīdzinājumi izteiksmīgi. Pārdzīvojums — silts, iejūsminošs. Kamēr parasti mūsu garīgie dziesminieki runā par grēka un iznīcības tumšo varu, par vainu un sodu — vai, citiem vārdiem — skatās uz pasauli kā pesimisti — „Dvēseles noskaņu" autors nostājas mūsu priekšā kā optimists, prieka un skaidrības paudējs. Viņa dzeja, satura ziņā, var pieskaņoties jaunatnes reliģiskam pārdzīvojumam. Piemēram minēšu šādus pantus:

Stiprā ticībā,
Gaišā cerībā,
Sākam darba gaitas jaunas,
Nebīstamies dienas ļaunas —
Dievs mums palīdzēs,
Darbu veiksim mēs.

Prāta skaidrībā,
Gara dedzībā,
Rīta saulei pretim iesim,
Tēva druvā sviedrus liesim,
Lai pēc savāktu
Ražu bagātu...

Šādi panti der katrā mazpulku sanāksmē un ātri iejūsmos jaunos ļaudis. Dziļā pietātē un godbijībā dzejnieks tuvojas arī mātes tēlam, kuŗu tas redz ar dziesmu un mīlestības vaiņagu izgreznotu. Tāpat viņš saprot dzimtās sētas svētību.

— Dzimtais nams, dzimtais nams...
... Tu man mūžam pieminams...

„Dvēseles noskaņas" kā vērtīgs zelta grauds iekritušas mūsu garīgās dzejas apcirkņos. Skolotājiem — mazpulku vadītājiem šo nelielo krājumu ieteicams iegādāties. Maksā Ls 0,60 eks.

Arn. Lūsis.

Rožu acošana.

Dižciltīgās rozes pavairo, pārnesot pumpuru uz meža rozes (Rosa canina) sakņu kakla — audzējot krūmformā, vai arī uz virszemes dzinuma, celma — audzējot augstcelmainā formā. Šādu potēšanas veidu sauc par acošanu un to izdara augusta mēnesī, galvenokārt augusta mēneša otrā pusē, kad viegli atlec miza. Iekams miza neatlec mēģinājum rozes acot ir veltīgi.

Bet smilšainākās zemēs sulošana izbeidzas ātrāk, tālāb arī te ātrāk jāstājas pie darba. Rozes aco ar tādu apņēķinu, lai pumpurs pēc pieaugšanās līdz ziemai vairs neizplauktu, bet savu augumu uzsāktu tikai nākamā pavasarī.

Acošanas darbā tā tad nepieciešams ir meža rozes potcelms un dižciltīgās rozes pumpurs, „acs" kā to sauc dārzkopji. Potcelmi, varbūt, jau būs mūsu dārzā atrodami. Ja ne citi, tad kāds meža rožu krūms sētmalā. „Acs", kādu redzam zīmējumā, mums jāizgriež pašiem un jānovieto uz potcelma aiz mizas, burtam „T" līdzīgā iegriezumā. Tad jānogriež augšpusē pāri palikušais (līdz šķērsgriezumam) mizas gabals un acojuma vieta jānosien ar rafiju

Rožu „acs" izgriešana.

„Acs" aizspraušana aiz mizas.

Mizas iegriezums pacelmā.

„Acs" virsējās daļas nogriešana.

Apsējums.

vai vilnas dziju. „Aci" izgriest visērtāk būs ar īpašu acojamo nazi, kādu lieto dārzkopji. Mizas iegriezumu burta „T" veidā izdara tā, ka vispirms pārgriež mizu stateniski kādus 2,5—3 cm un tad augšpusē šķērsām, lai griezienu krustošanās vietā varētu pacelt abās pusēs mizas maliņu un aiz tās novietot „aci". Zemām rozēm acojumu izdara uz sakņu kakla, gludā vietā, kāda parasti ir zem zemes, kur beidzas sazarojums. Zeme ap sakņu kakliņu jāatrauš un acojuma vieta ar upatiņu jānotīra no zemēm. Ir labi, ja dienas desmit pirms acošanas mežeņus krietni aplej, jo ar to stāds atgūst suligumu un pie acošanas labāk atlec miza.

Acs pieaugšana atkarīga no pareiza, gluda grieziena un acotāja veiklības, to novietojot uz potcelma un piesienot. Tā tad, ja „acs" izgriesta, tā nekavējoties jāaizbāž

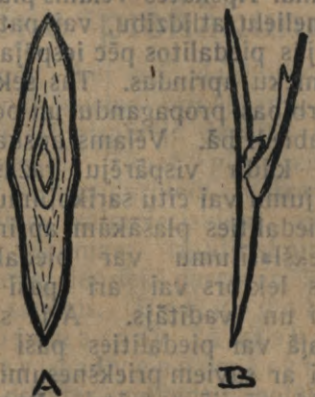

Pareizi izgriesta rožu „acs"

A — skats no serdes puses, kur labi saredzams plānais koksnes slānītis (vidū); B — no sāniem

pacelmam aiz mizas, palīdzot ar acojamā naža kauliņu. Šī operācija jāizdara rūpīgi, lai acojuma vietā neiekļūtu netīrumi, putekļi. Kad acs novietota aiz mizas, rūpīgi jānosien griezuma vieta, tinot ap to rafijas pavedienu un tā, lai nevien pietiekoši būtu piespiesta acs, bet lai arī aptinums segtu acojumu un pasargātu pumpuru no izžūšanas un lietus gadījumā no mitruma. Lapas kātiņš zem pumpura paliek klāt. Ja arī tas sažūtu, bet aizbāstā mizas daļa ar pumpuru — pati „acs" zaļo, tad acojums ir izdevies un nākamā gadā varam cerēt uz krāšņiem ziediem. H. Kalmiņš.

Kā sarīkot mazpulka ražojumu apskati.

Katram mazpulkam, noslēdzot kādu darbības posmu, jāsarīko ražojumu apskate. **Ražojumu apskatē jāpiedalās obligatoriski visiem mazpulka dalībniekiem,** jo tikai tas dalībnieks skaitās savu darbības posmu nobeidzis, kas piedalījies ar saviem ražojumiem mazpulka ražojumu apskatē.

Ražojumu apskati vēlams sarīkot katram mazpulkam sava darbības rajona centrā, lai visiem dalībniekiem būtu iespējama piedalīšanās apskatē un arī dalībnieku vecāki ērti to varētu apmeklēt. Nav labi, ja ražojumu apskati riko vairāki mazpulki kopā, sabraucot no 20—30 klm lieliem attālumiem vienā vietā, jo tad parasti mazākie un jaunākie dalībnieki nespēj tur piedalīties. Vairāku mazpulku kopējās ražojumu apskates ieteicams rīkot pēc tam, kad vietējās apskates ir jau notikušas un šinīs apskatēs piedalās tikai labākie dalībnieki ar izcilus izstādījumiem vai arī viss mazpulks kā viens izstādītājs.

Apskatē notiek atsevišķu mazpulka dalībnieku sasniegumu sīkāka apspriešana. Tā katrs mazpulka dalībnieks var pārliecināties par lietderīgāko un izdevīgāko ražošanas veidu. Apskatē notiek arī visu dalībnieku darbības novērtēšana un labāko sasniegumu

godalgošana. Apskates vēlams plaši izziņot, lai pret nelielu atlīdzību, vai pat gluži par brīvu, tajās piedalītos pēc iespējas plašākas lauksaimnieku aprindas. Tas sekmēs mazpulka darbības propagandu un popularitāti vietējā sabiedrībā. Vēlams apskati sarīkot kopā ar kādu vispārēju ražas apskati, priekšlasījumu vai citu sarīkojumu, lai dotu iespēju piedalīties plašākām aprindām.

Ar priekšlasījumu var piedalīties kāds uzaicināts lektors vai arī paši mazpulka dalībnieki un vadītājs. Arī sarīkojuma parējā daļā var piedalīties paši mazpulka dalībnieki ar saviem priekšnesumiem, dziesmām, deklamācijām, teātri. **Parastā saviesīgā vakara daļa mazpulka dalībniekiem katrā ziņā jāievada ar kādu tautisku rotaļu vai deju** (Skat. „Mazpulks" agrākos numuros), bet lai arī citi šai dejai vai rotaļai varētu piebiedroties. Vispār mazpulka sarīkojumā jādejo pēc iespējas daudz tautiskās dejas un rotaļas.

Apskati ieteicams apvienot ar svinīgā solījuma parakstīšanu, lūdzot mācītāju noturēt dievvārdus un aicinot uz svētkiem visas tuvākās apkārtnes mazpulku vadītājus, kopā ar dalībniekiem, kā arī vietējo sabiedrisko organizāciju pārstāvjus un visu sabiedrību.

Arī karoga svētkus var svinēt vienā dienā ar ražojumu apskati.

Apskates dienā var sarīkot arī kādas sacīkstes mazpulka dalībnieku starpā, p. p. sakņaugu novākšanā vai mājsaimniecības darbu sacīkstes, vai arī kādu demonstrāciju mājsaimniecībā.

Mazpulka ražojumu apskates telpām jābūt glīti dekorētām ar puķēm, zaļumiem un t. t., pēc iespējas tautiskā stilā, valsts (sarkan-balt-sarkans) un mazpulku (baltizaļš) krāsās. Tāpat katram mazpulka dalībniekam jācenšas savus ražojumus izstādīt glīti sakārtotus un dekorētus.

Apskatē jāizstāda arī mazpulka dalībnieku ziemas darbi: izgatavotie priekšmeti, savā novadā savāktie cimdu, zeķu u. c. raksti, apraksti par savu ģimeni, māju, pagastu un tuvākām vēsturiskām vietām. Jāizstāda arī mājsaimniecības kursos gatavotie produkti. Tāpat vēlams izstādīt visas mazpulka darbvedības grāmatas, fotouzņēmumus no mazpulka dzīves, tabeles un diagrammas par mazpulka darbību un sasniegumiem. Apskatei jāatspoguļo visa mazpulka darbība visdažādākās nozarēs.

Katram dalībniekam jāpieliek pie saviem izstrādājumiem darbības pārskata veidlapa par tekošo gadu (veidlapas piesūtītas mazpulka vadītājiem) **un noslēgts ražošanas atmaksāšanās aprēķins** (mazpulka dalībnieka grāmatvedība).

Ražojumu izstādīšanas kārtība:

I. **Sakņkopība.** 1. **Kāposti:** 10 augi no katras šķirnes, no tiem vismaz 5 ar visu sakni.

2. **Tomāti:** 10 gab. no katras šķirnes Ja iespējams, arī kāds vesels stāds kopā ar augļiem vai vismaz viens ķekars.

3. **Sīpoli:** 10 gab. no katras šķirnes, atzīmējot: sēklas vai dēstu sīpols.

4. **Gurķi:** 10 gab. no katras šķirnes, ja iespējams — svaigā veidā.

5. **Ķirbji:** 1—3 gab. no katras šķirnes.

6. **Mārrutki:** 10 saknes un 3 stādi, kopā ar saknēm un lapām.

7. **Zirņi un pupiņas:** 5 stādi no katras šķirnes, ar visiem stublājiem un lapām Bez tam vēl graudi — ½ kg no katras šķirnes.

II. **Laukkopība.** 1. **Stiebriņaugi (labības, pļavu zāles** u. c.): Neizkults parauga kūlītis no katras šķirnes, vismaz 10 cm caurmērā, ja iespējams ar visām saknēm. Parauga kūlītis jāņem no vietas, neizlasot garākos un lielākos stiebrus. Bez tam jāizstāda 2 kg graudu.

2. **Lini:** Parauga kūlītis, vismaz 10 cm caurmērā, 1 kg linu sēklu un 1 kg linu šķiedru.

3. **Kartupeļi:** 3 kg bumbuļu no katras šķirnes Bez tam 1—3 kartupeļu ceri katrs atsevišķi, ja iespējams, ar visiem lakstiem.

4. **Cukurbietes:** 10 gab. no katras šķirnes, no tām vismaz 5 ar visām saknēm un lapām.

5. **Bietes, burkāni, kāļi** u. c.: 10 gab. no katras šķirnes, no tiem vismaz 5 ar saknēm un lakstiem.

III. **Dārzkopība:** 1. **Ogulāji**; 3 eksempl. no katras šķirnes. 2. Ogas: 1 kg no katras šķirnes.

IV. **Puķkopība:** 5 eks. no katras šķirnes.

V. **Putnkopība:** 5 gab. no katras sugas.

VI. **Lopkopība un cūkkopība**: Visi mazpulka dalībnieka audzētie kustoņi.

VII. **Mājsaimniecība:** Konservi, rokdarbi u. c. izstrādājumi, saskaņā ar norādījumiem mājsaimniecības programmā.

Mazpulka dalībnieka tagadējie pienākumi.

Tuvojoties rudenim, katrai mazpulka dalībniekam jārūpējās par sava lauciņa kultūru kārtīgu novākšanu. Visas kultūras jānovāc rūpīgi, pēc iespējas tikai sausā laikā, neaizmirstot ražas nosvēršanu, tūliņ pēc novākšanas. Ražas izvērtēšanai (pārdošanai vai izlietošanai saimniecībā) jāpiegriež nopietna vēriba un gleznākie augļi, kas tulīt netiek pārdoti, jākonservē.

Katram mazpulka dalībniekam jau laikus jāgatavojas ražojumu apskatei, tamdēļ jāizrauga skaistākie stādi, lielākie ceri, labākie augļi u. t. t. savā lauciņā un, ražu novācot, tie jāuzglabā atsevišķi līdz ražojumu apskates dienai.

Ražojumu apskatē jāpiedalās katram dalībniekam, neskatoties uz to, vai raža liela vai maza. Mazpulka dalībniekam jāprot ne tikai ražot, bet arī savus ražojumus citiem parādīt — izstādīt, jo tas ir katra apzinīga ražotāja uzdevums. Ražojumi apskatē jaizstāda noteiktā daudzumā, saskaņā ar rakstu šinī „Mazpulka" numurā „Kā sarīkot mazpulka ražojumu apskati." Katram dalībniekam jārūpējās par savu izstādījumu dekorātīvo pusi, glītiem uzrakstiem, zaļumiem, puķēm u. t. t.

Tāpat apskatē, blakus šīs vasaras ražojumiem, jāizstāda arī ziemas darbi, ko dalībnieks strādājis pagājušā ziemā vai arī pa vasaras brīvlaikiem — apraksti, zīmējumi, amatniecības izstrādājumi un citi rokdarb.

Grāmatvedībai jāpiegriež sevišķa vērība un visas kļūdas un aizrādījumi, kas doti grāmatvedību pārbaudot vasarā, līdz ražojumu apskatei izlabojamas un grāmatvedība pareizi jānoslēdz, izvedot arī atmaksāšanās aprēķinu. Tāpat glīti jāizpilda darbības pārskata veidlapa, kas saņemama pie mazpulka vadītāja un izliekama pie saviem rāžojumiem apskatē.

Apskatē notiks arī mazpulku dalībnieku darbu novērtēšana un godalgošana. Bet jāievēro, ka novērtējot darbus un piešķirot godalgas mazpulku dalībniekiem ņems vērā nevis tikai apskatē izstādītos ražojumus un aprēķinus, bet arī dalībnieka vasaras darbību sava lauciņa apkopšanā, grāmatvedībā, kā arī vispārējo darbību mazpulkā kā organizācijā. Tāpat piegriezīs vērību dalībnieka ziemas darbiem, katra dalībnieka īpatnējiem saimnieciskiem apstākļiem, dalībnieka vecumam, izglītībai un spējām. Neviens nevar iepriekš paredzēt, kādu godalgu kurš saņems. Bet godalgas un godalgošana nav jāuzskata par apskates galveno mērķi un nozīmi. Apskates galvenais nolūks ir salīdzināt dalībnieku starpā zināma darbības posma darba rezultātus un vērot, mācities lietderīgākos un izdevīgākos ražošanas paņēmienus. Tāpēc neviens dalībnieks nedrīkst palikt mājās— **visi uz apskati!**

Apskatēs mazpulku dalībnieki parāda savus darbus atklātībai. Apskatē sabiedrība iepazīstās ar mazpulku darbu, ar viņu nozīmi. Redzot mazpulka veiktos darbus un pārbaudot viņu atmaksāšanos pēc mazpulka dalībnieka grāmatvedības, arī vecākai paaudzei rodās lielāka ticība savam darbam un dažam nepieciešamam uzlabojumam saimniecībā.

Mazpulku dalībnieku uzdevums ir pēc iespējas plašāku sabiedrību iepazistināt ar savu darbu. Tāpēc, mazpulku jaunatne, uz ražojumu apskati vedat līdzi savus vecākus, brāļus, māsas un citus piederīgos. Lai visi redz mazpulka darbu!

Mazpulku dalībniekiem ne tikai jāpiedalās savu ražojumu apskatē, bet jāapmeklē arī kaimiņu mazpulka ražojuma apskates, lai vērotu, lai mācītos, lai tuvāk iepazītos ar kaimiņu darbību un lai stiprinātu draudzības saites visas mazpulku jaunatnes vidū.

Agr. K. Ķirsis.

Rudens noskaņa.

Jau vēji paliek skarbāki
Un lauki bālē;
Un puķu ziedi nezaigo
Vairs zaļā zālē.

Drīz arī zāle nosirmos
Un lapas birs;
Un vas'ras dien..s burvīgās
Kā pērles īrs. . .

J. Krafts,
Staļģenes mazpulkā.

Kā es izaudzēju ziemciešu puķes.

Priekš vairākiem gadiem es dabūju mazu gabaliņu zemes. Tūliņ to pašu dienu sanesu komposta zemi un izveidoju lēzenu dobi. Aizgāju pie dārznieka un nopirku ilggadīgo puķu dēstus, bet tas man

Uzpirkstenes

izmaksāja dārgi. Sāku pārdomāt, kā tikt pie lētākiem dēstiem. Es zināju, ka atraitnītes var sēt rudenī un pats stādiņus izaudzēt. Iedomājos, ka droši vien arī citas puķes var tāpat izaudzēt. Aizgāju sēklu tirgotavā un lūdzu man iedot kādas lētas puķu sēklas, kuŗas būtu sējamas rudenī. Tirgotājs iedeva man pazīstamo neaizmirstelīšu, atraitnīšu, sarkano mārgrietiņu un bez tam man nepazīstamo gailardiju un uzpirkstenu sēklas.

Bija jau augusta vidus. Ka dēstus var audzēt kastiņās, to neiedomājos. Kā tas pareizi jādara, to izlasiju šī gada „Mazpulka" otrā un trešā numurā. Puķu sēklas sasēju iepriekš izgatavotās lēzenās vadziņās; vienu vadziņu no otras apmēram 10—15 cm. atstatu. Sēkliņas ar roku pie zemes piespiedu un uzbēru pavisam plānu zemes kārtu. Gandrīz katru dienu sējumus aplaistīju. Laistīju uzmanīgi, jo baidījos sēklas izskalot.

Sēklas drīz vien sāka dīgt. Tikai ciņa bija jāved ar nezālēm, jo tās pūlējās pāraugt mazos stādiņus. Septembŗa beigās varēju mazos stādiņus pārstādīt paliekošā vietā. Novembŗa pirmā pusē apliku puķes ar skuju segu. Skujas atstāju līdz pavasarim. Pavasarī, kad sniegs un ledus nokusa, noņēmu skuju segu. Stādiņi bija labi pārziemojuši. Vēlāk, kad puķes noziedēja, novācu sēklas. Uzpirkstenes un gailardijas katru gadu atkal iesēju no ievāktām sēklām. Ja uzpirkstenēm neļauj galīgi noziedēt, bet ziedus nogriež, tad tās zied vairākus gadus no vietas. Pagājušā rudenī man izauga no sēklām tik daudz dēstu, ka varēju tos dāvināt pazīstamiem.

Šoruden mēģināšu ieaudzēt vēl dažas citas ziemciešu puķes.

Mazpulku dalībnieki, mēģiniet arī Jūs kādas ziemciešu puķes ieaudzēt!

Tālivalds Bergs,
Rīgas pils. 23. pamatskolas mazpulkā.

Neaizmirstiet

Kalija sāli 40 %

ziemāju sējai

Kalija mēslojums paceļ ražu, nodrošina sējumus pret veldri, rūsu un veicina pārziemošanu.

MĀJSAIMNIECĪBA.

Iesim māmiņām palīgā!

Jaunās nama mātes un čaklie mazpulku dalībnieki! Iesim savām māmiņām palīgā. Ko viņas nevar veikt aiz lielajiem lauku darbiem, to darīsim mēs, viņām prieku sagādājot, Katra māmiņa pateiks un pamācīs kā darīt, tik vajaga viņām paprasīt un ieinteresēt. Viņas caurām dienām raizējas par visas dzimtas labklājību, tām neatliek laika par ievārījumiem, konserviem domāt. Bet tik daudz sulīgu ogu dārzos, mežos un izcirtumos raida lūdzošus skatus, lai ejam un savācam tās. Tagad visādu ogu un augļu papilnam, mēs mazākos un niecīgākos nemaz neievērojam. Cik ilgi tā? Rudens un ziema tuvojas. Mēs nevarēsim vairs iziet dārzā un salasīt. Tad noderēs vasarā sagādātie krājumi. Tādēļ nelaidīsim garām izdevību. Savāksim mellenes, brūklenes un citas ogas, kas viegli uzglabājamas un ļoti veselīgas un atspirdzinošas ziemā. Vecākās un ievainotās ogas var izlietāt marmelādi vārot. No labākajām var gatavot ievārījumus un iecukurojumus. Vējš mūsu dārzos notriec daudz negatavus ābolus, kurus bieži nav kur likt. Daudzas vecas saimnieces esmu redzējusi veselus kurvjus šādu notriektu negatavu augļu, sabeŗot cūkām. Tas ļoti nepareizi, jo garšīgākā un labāk uzglabājamā marmelāde iznāk no šādiem skābiem, negataviem augļiem. Marmelādi gatavo: nomazgājot augļus, sagriežot gabalos un izgriežot bojātās daļas un vārot kamēr augļi pilnīgi sašķīduši. Savārīto masu karstu izrīvē ar koka kaŗoti caur sietiņu. Tad uz 1 kg iegūtās masas ņem ½ kg cukura. Cukura var ņemt mazāk, tikai tad marmelāde ilgāk jāvāra. Jo vairāk vāra, jo kļūst tumšāka. Vāra uz spēcīgas uguns līdz masa no kaŗotes krīt lielām pikām. Gatavu sapilda burkās, jeb koka kastītēs, izklātas ar pergamenta papīru. Liekot klāt ogas pie gatavojamās masas viņa dabū attiecīgo ogu nosaukumu.

Emilija Antans,
Durbes pag. mazpulkā.

MAZPULKU DZĪVE.

Valkas-Valmieras novada mazpulku sacensības.

Valsts Valmieras izmēģinājumu stacijas fermā, Valmiermuižā, 21. jūlijā pulcējās mazpulku jaunatne no visas Ziemeļvidzemes, jo še notika pirmās mazpulku novada sacīkstes pieccīņā un govju slaukšanā. Vairāki mazpulku vadītāji un dalībnieki ieradušies jaunajos pelēkās formas tērpos. Sacensībās piedalījās pavisam 80 dalībnieki, bet skatītājos vairāki simti. Sacīkstēs pielaida tikai vietējās sacīkstēs labākos pirmo godalgu ieguvušos dalībniekus, ne vairāk par 2 dalībnieki no katra mazpulka. Gŗūtā darba sacīkšu diena sākās jau plkst. 7 rītā Valmiermuižas parkā zem senču ozola ar dievkalpojumu, ko noturēja māc. J. Anševics, Valmieras mazpulka „Imanta" vadītājs. Sacīkstes vadīja Lauks. kameras mazpulku nozares vad. agr. K. Ķirsis, Valkas-Valmieras novada mazpulku insp. agr. H. Baltietis ar rajonu agronomu un izmēģinājumu fermas darbinieku līdzdalību. Cīņā piedalījās 58 dalībnieki. Sacīkšu uztraukums ikdienišķo darbu izpildīšanā ienesa daudz jautrības. Dalībnieki bija sadalīti divās grupās: no 16—21 gadus veci un no 12—16. g. v. Visaugstāko punktu skaitu pieccīņā ieguva Viktors Traubergs no Sedmales

mazpulka, kuŗam piešķīra L. Lauksaimn. kameras balvu — galda pulksteni. Jaunāko grupā labākos sasniegumus uzrādīja Edgars Miķelsons no Valmieras pag. mazpulka, kuŗš izpelnījās Valkas-Valmieras novada mazpulku insp. agr. H. Baltiņa dāvāto fotoaparātu.

Vēl pirmās godalgas piecciņā ieguva: A. Venters — Trikatas, A. Grīnduļis — Valkas dārzkopju, A. Muižnieks — Burtnieku, M. Āboliņš — Valkas sēklaudzētāju, J. Leinasars — Vīķu, Z. Eglīte — Rūjienas-Rāmnieku, L. Kalniņa — Salacgrīvas, M. Eidemane — Salacgrīvas, V. Brikmanis — Palsmanes, V. Meļķis — Valkas rožaudzētāju, E. Kreilis — Rencēnu, M. Krogzeme — Alojas, V. Neimane — Alojas, J. Rumba — Staiceles, A. Virsis — Staiceles un A. Builis — Naukšēnu-Mežgala mazpulka.

Otrās godalgas ieguva 26 dalībnieki un trešās — 12 sacensoņi.

Govju slaucēju sacīkstēs piedalījās 22 dalībnieki, no tiem 8 zēni, kas sevišķi iepriecinoša parādība. Vislabākos rezultātus uzrādīja Erika Daina no Kārķu mazpulka un ieguva personīgā īpašumā Strenču pils. valdes dāvāto rokas pulksteni. Bez tam pirmās godalgas izpelnījās: Elza Daina — Rūjienas ģimnāzijas, Zenta Jērums un Rasma Āboliņš — Valkas rožaudzētāju, Maksis Āboliņš — Valkas sēklaudzētāju, Laura Lauris — Valkas mājturības, Jānis Āboliņš — Valkas dārzkopju, Dzidra Liepiņš — Valmieras II, Eriks Tomsons — Kokmuižas, Dzidra Radziņš, — Valmieras pagasta, Mirdza Zade un Silvija Pētersons — Smiltenes un Voldemars Vilisters — Kārķu mazpulkā. Pārējie 9 dalībnieki arī saņēma II godalgas, tā kā III vietā nepalika neviens slaucējs.

Valmieras pilsētas ceļojošo balvu — mākslinieka Berca gatavoto vairogu ar Valmieras pilsētas ģērboni un mazpulku četrlapaino āboliņa nozīmi piešķīra **Valkas rožaudzētāju mazpulkam,** kuŗš ieguvis vislielāko punktu skaitu šinīs novada sacīkstēs (piecciņas + slaucēju sacīkstes).

Lai iznāktu lielāks balvu birums, katrs mazpulks bija paņēmis līdzi pa balvai, kuŗas nāca kopējā izciņā. Bez tam balvas bija ziedojuši arī Valkas un Valmieras apriņķu lauku pašvald. vecākie, visas novadu pilsētu valdes un citas iestādes un organizācijas. Dienas darbus slēdzot, rosīgie jaunieši nodziedaja mazpulku himnu un „Lai līgo lepna dziesma". Nosūtīja apsveikumus mazpulku virsvadoņim ministru prezidentam **Dr. K. Ulmanim** un L. Lauks. kameras priekšsēdētājam R. Dzērvem.

Diža mazpulku sanāksme Jaunlatgalē.

28. jūlijā Jaunlatgalē notika Rēzeknes novada mazpulku diženo pārbaude un Jaunlatgales rajona mazpulku piecciņas. Sapulcējušies bija no 14 apkārtējiem mazpulkiem pāri par 70 dalībnieku ar vadītājiem un 4 karogiem.

Mazpulku saimi apsveica un darba dienu ievadīja ar īsu uzrunu, ko noslēdza valsts himna, LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļas vadītājs agr. J. Andersons.

Sacīkstes notika Jaunlatgales lauku skolas šķūnī un laukos. Sacīktes vadīja novada mazpulku inspektors agr. Fr. Buts ners un rosīgi līdzi darbojās rajona agronoms J. Grāvlejs.

Lielu atbalstu mazpulku darbā sniedza skolas pārzinis Esbergs. Mazpulku dalībnieki sacentās zemes rakšanā, zirgu aizjūgšanā un citos jau parastos piecciņu darbos.

Neraugoties uz slikto laiku un dubļainiem ceļiem daudz tomēr bija saradies skatītāju un apmeklētāju. No Purvmalas

Amerikas mazpulku nometne Vašingtonas tuvumā

mazpulka vien bija 22 dalībnieki, kuŗi nākuši kājām 8 klm. Ar zirgu braukuši bija pat 30 kilometrus. Tak mazie nejutās ne noguruši, nedz saiguši. Tādēļ arī pieccīņas noritēja ļoti dzīvi un dalībnieki izcīnīja divas pirmās, 10 otrās, 3 trešās godalgas. Godalgās izsniedza vērtīgus priekšmetus. Šajā ziņā daudz darījušas apkārtējo pagastu pašvaldības un Jaunlatgales apr. lauku pašvaldību vecākais G a i l i t i s, atbalstīdami ar dāvinājumiem mazpulku sacīkstes.

Par R ē z e k n e s novada mazpulku d i ž e n i e m iecēla: **Arturu Gorbānu un Edvīnu Polku — Purvmalas** mazpulkā, **Albertu Sīli — Silenieku** mazpulkā un **Vladislavu Gabruševu — Runtortas** mazpulkā. Katrs mazpulku diženais saņēma kā balvu — Ls 25.— no Latv. Lauks. kameras un diženā nozīmi.

Par sevišķu centību kommisija piešķīra N i k o l a j a m Ķ i r s o n a m Silenieku mazpulkā dāvanu — galda pulksteni, ko dāvinājusi Viļakas pagasta valde.

Godalgas izsniedza un diženiem piesprauda viņu nozīmes agr. J. A n d e r s o n s, norādīdams, ka tiem mazpulku dalībniekiem, kuŗi tagad saņēmuši diženo nozīmi, kā arī ieguvuši augstākās godalgas, savi pienākumi jāpilda ar vēl lielāku centību, nekā līdz šim, jo mūsu tēvuzeme mums uzliek pienākumus, kuŗiem jāpieiet ar visu sirdi un dvēseli. Jāstrādā tā, lai būtu sava Virsvadoņa cienīgi. Svētkus noslēdza „Nevis slinkojot" un Dziesma brīvai Latvijai, kuŗa še skanēja patiesi izjusti un braši.

Izturība un sirsnība, paklausība un čaklums raksturoja visu šo plašo mazpulku sanāksmi Jaunlatgalē.

Mazpulki nometnē.

Tukuma mazpulks laikā no 27.—30. jūlijam izgāja nometnē Smārdes pag. Šķiltritaros. Nometni apmeklēja Jelgavas novada mazpulku inspektors agr. K. Pelēķis, Tukuma kara apr. pr-ks, Tukuma apr. lauku pašvaldības vecākais Prikulis u. c. viesi. Nometnes darbu sarakstā bija ēdienu gatavošana, govju slaukšana, liepu ziedu ievākšana, sakņaugu kaplēšana u. c. darbi. Darbus nometnē vadīja enerģiskā Tukuma mazpulka vaditāja M. Dēķens.

Mazpulku stends strādnieku svētkos 28. jūlijā Brīvdabas muzejā — Rīgā.

LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa ierīkoja Brīvdabas muzejā — strādnieku karogu svētku laikā — bērnu nodalījumā īpašu stendu, kur pilsētas jaunatne varēja izmēģināt laimi dažādās sacensībās, noteicot labības sugas pēc graudiem un pēc vārpām, noteicot dzīvnieku un putnu sugas pēc modeļiem un zīmējumiem. Sacensību uzvarētāji saņēma īpašas balvas un glītus kurvīšus ar ogām, kas sevišķi garšoja mazākajiem. Mazpulku stendu apmeklēja arī mazpulku Virsvadonis ministru prezidents **Dr. K. Ulmanis** un viņam Mārupes mazpulka dalībniece A. Zaļa skalns pasniedza rudzu vārpu vainagu. Bez Mārupes mazpulka stendā līdzi darbojās arī visi Rīgas pilsētas mazpulki.

ATKAL JAUNI VALSTS KAROGI LAUKU SĒTĀS.

Valsts karogus no jauna iegādājušies un svētku gadījumos izliek savu vecāku saimniecībās šādi mazpulku dalībnieki:

Allažu mazpulkā **E.** un **R. Apiņi, J. Bormanis, A. Kalniņš, E. Kalniņš, B. Krūmiņš, L. Lapsa, V. Kitenbergs, E. Slenpers** un **I. Leimanis.**

Mālpils mazpulkā — **A. Buchbindere** un **P. Bernhards.**

Ziemera mazpulkā — **S. Purviņš, M. Raipalis, L. Jansons, V. Briedis, Z. Jansons, H. Ratenieks, A. Anerauds, M. Leimanis, J. Hamanis, P. Ratenieks,** un **J. Anerauds.**

Ērgļu mazpulkā — **K. Saulītis, A. Pētersons, M. Gabliks, A. Dūzelis, O. Vītoliņš, A.** un **J. Melbārdis, J.** un **A. Īzāks, A.** un **J. Porietis, R. Niedritis** un **A. Ziluss.**

Gaujienas-Umalnieku mazpulkā — **G. Pēķis, O. Gubāts, E. Caune, L. Miķelsons** un **A. Arbets.**

Mūsu mīļais un čaklais mazpulka biedrs

Arturs Vēciņš

šķīrās no mums uz mūžu 14. jūlijā.

Mīļā piemiņā paturēs

Annas pag. mazpulks.

Tirdzn. un rūpn. P/S. „Ad. Bajārs un biedri"

Rīgā, Centrāltirgus vairumnodaļā

pieņem kommisijas pārdošanā **augļus un ogas**

Kantoris: **Zigfr. Meierovica bulv. 8, tālr. 23598. Tirgū—28275.**

Kalētu mazpulka dalībnieks A. Juzups savā kumelīšu lauciņā

MAZPULKU DALĪBNIEKI — AUDZĒJAT TELĪTES!

Kalsnavas I. lopk. pārr. biedrības stacijas bulļa — L a u m o n s - I m a n t s LB. 641 turētājs **K. Lūsis** ziņo, ka aplecina par brīvu 5 mazpulku dalībnieku pievestas govis. Mazpulku dalībnieki, nepalaižat garām šo izdevību!

Augšzemgales sarkanraibo sugas lopu audz. b-bas „Sēlija" stacijas bulļa V a r i s LR 522 turētāja **B. Skudra** aplecinājusi par brīvu jau 2 mazpulku dalībnieku pievestas govis.

Pērkat

mazpulku loterijas

biļetes!

Izlozē 1 lauku saimniecība, 1 vasarnīca, 1 ģimenes māja un daudz citu vērtīgu vinnestu.

SILENIEKU MAZPULKA KAROGA SVETKI

notika 14. jūlijā. Svinības sākās ar karoga iesvētīšanu Tilžas ev.-lut. baznīcā, kur izjustu svētrunu teica un svētīja jaunatnes baltzaļo karogu mazpulku mācītājs A. L ū s i s. Karoga pasniegšana Silenieku pamatskolas telpās izvērtās par aizkustinošu brīdi, kad priekā mirdzēja kā vecāku tā jaunatnes acis. Karogu dāvināja mazpulkam Jaunlatgales apr. lauku pašvaldību vecākais A. G a i l ī t i s. Mazpulka dalībnieku svinīgo solījumu pieņēma LLK mazpulku nozares vadītājs agr. K. Ķ i r s i s, aicinot jaunatni neaizmirst, ka Latvija ir skaistākā un mīļākā zeme pasaulē. Silenieku mazpulku enerģiski vada Tilžas pagasta vecākais agr. A. S t u ķ ē n s kopā ar pamatskolas skolotājiem E. Š m i t u un A. I e l a i d n i.

Gulbenes novada diženie.

No kreisās: E. Džede — Lubānas-Zvidzienas, A. Kanaviņš — Gulbenes, G. Lielpēters — Velēnas, Ž. Knāķis — Jaunpiebalgas, S. Sebris — Līzuma un E. Seglis — Rankas mazpulka

PAZIŅOJUMI.

Atgādinām, ka mazpulku valdes locekļiem jāizpilda visi pienākumi pēc mazpulku iekārtas un darbības noteikumiem, darbvedības un grāmatvedības instrukcijas un **visi mazpulku inspektoru dotie aizrādījumi**, kas doti pārbaudot mazpulka grāmatas š. g. vasarā.

* * *

Mazpulku vaditājiem piesūtītās **darbības pārskata veidlapas** jāizdala mazpulku dalībniekiem jau laikus pirms ražojumu apskates, lai dalībnieki tās varētu kārtīgi izpildīt.

* * *

Mazpulku vaditājiem jārūpējas, lai pie katra mazpulka dalībnieka lauciņa ražas novākšanas, būtu klāt mazpulka vaditājs vai kāds valdes loceklis, kas pārbaudītu un atzīmētu grāmatvedībā novāktās ražas lielumu un lielāko augu svaru.

* * *

Lūdzam līdz šim savāktos ārstniecības augus iesūtīt Tautas labklājības ministrijas drogu noliktavai Rīgā, Mārstaļu ielā 7, dz. 11. Arī turpmāk vāktie ārstniecības augi jānodod drīzumā noliktavai, neuzglabājot tos mājās. Nodošana nepieciešama, lai zinātu, cik daudz augu savākts pašu zemē, jo iztrūkstošo daudzumu atļaus ievest no ārzemēm un tad pašu savāktos vairs nevarēs pārdot.

* * *

Visās mazpulku dalībnieku sētās Latvijas brīvības cīnītāju dienā 11. augustā vajadzētu uzvilkt valsts karogus.

* * *

Karoga svētkus un svinīgā solijuma svētkus mazpulki var sarīkot tikai ar katrreizēju sava novada mazpulku inspektora atļauju. Karoga svētkiem nepieciešama ari LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļas piekrišana.

* * *

Katram mazpulkam ir piešķirts bibliotekas grāmātu komplekts no 10—30 sējumiem, ko mazpulkiem dāvinājusi Z. M. lauksaimniecības pārvalde. Bibliotekas grāmatas var saņemt katrs mazpulka vaditājs, Rīgā, Baznīcas ielā 4-a, mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļā no 9—15 dienā.

* * *

679. Rīgas pilsētas 23. pamatskolas mazpulks, uz pašu vēlēšanos, pārdēvēts par **679. Kronvalda mazpulku.**

* * *

676. Rīgas pilsētas 34. pamatskolas mazpulks, uz pašu vēlēšanos, pārdēvēts par **676. Bolderājas mazpulku.**

* * *

302. Ozolnieku-Smārdes mazpulks, uz pašu vēlēšanos, pārdēvēts par **302. Smārdes-Ozolnieku mazpulku.**

* * *

211. Gauru mazpulks „Zieds", uz pašu vēlēšanos, pārdēvēts par **211. Liepsalas mazpulku „Zieds".**

* * *

Mazpulku dalībnieku grāmatvedības atzīmju pārbaudīšanai noder sekošās darbu normas:

Uzart var 100 m² — 15 min.; noecēt vienu kārtu 100 m² — 2 min.; ar atsperu ecēšu var apstrādāt 100m² — 6 min.; kūtsmēslus var izvest ½ km attāļumā 10 stundās — 15 vezumus; mēslus var izārdīt 100 m² — 15 min.; izsēt mēslus vai labību var 100 m² — 3 min. Kartupeļus var izstādīt 1 stundā — 60 kg; kāpostus un lopbarības bietes 100 stādus var izstādīt 10—15 min.; cukurbietes var izretināt 100 m² — 1½ stundās; ar rušinātāju var apstrādāt 100 m² — 3 min; ar kapli var izkaplēt — 1 stundā — 70 tekošus metrus (ja stādu rindas 50 cm attāļumā).

Noslēdzot grāmatvedību un izvedot atmaksāšanās aprēķinu, jāpieturās pie sekošiem cenu samēriem:

Paša darbs (atkarībā no dalībnieka vecuma)	1 stunda	Ls	0,06—0,20
Cita darbs (vīrieša)	1 „	„	0,25
Cita darbs (sievietes)	1 „	„	0,22
Zirga darbs	1 „	„	0.23
Kūtsmēslu vērtība (par 1 vezumu)		„	1,—
Vircas vērtiba (par 1 spaini)		„	0,03

Nomas nauda par 100 m² — Ls 0,50 — Ls 1,—, atkarībā no zemes labuma.

Pārdodamie produkti jāvērtē pēc katrreizējām tirgus cenām; lopbarībā izlietojamie pēc šādām cenām: 1 kg kartupeļu—3 sant., 1 kg lopbarības bietes vai kāļi—1,2 sant., 1 kg turpneši vai rāceņi — 1 sant., 1 kg burkāni — 2 sant. un 1 kg sakņaugu lapas — 0,3 santima.

* * *

MAZPULKI VAR NODOT SAVUS RAŽOJUMUS KARASPĒKAM.

Armijas karaspēka daļas pieņems šogad no mazpulkiem viņu kopīgi nododamos ražojumus, maksājot sekošas cenas, laikā no 1. VIII. — 30. XI. 1935. g.

	Rīgas un Daugavgrīvas garnizonos Ls par kvint.	Pārējos garnizonos Ls par kvint.
par kartupeļiem	4,—	4,—
par kāļiem un bietēm . .	4,—	4,—
par svaigiem kāpostiem . .	4,50	4,50
par burkāniem	5,50	5,50
par svaigiem sipoliem . .	15,—	15,—

(Tuvākas ziņas par ražojumu kondicijām š. g. „Mazpulks" № 4 un 5.)

Lai armijas apgādē varētu piedalīties plašākas lauksaimnieku aprindas, tad Kara ministrija saziņā ar Zemkopības ministriju noteikusi, cik no katras saimniecības atļauts pieņemt ražojumu; katram mazpulkam tomēr atļauts nodot 3 saimniecību normu un tā ir sekoša: Rīgas, Daugavgrīvas un Daugavpils garnizonos novietotām karaspēka daļām var nodot kopsummā ne vairāk par 9 tonnām dārzāju no mazpulka, pie kam katru 3 tonnu dārzāju vietā var nodot 4 tonnas kartupeļu; pārējos garnizonos kopā 6 tonnas dārzāju vai kartupeļu no mazpulka.

Pieteikumi iesniedzami jau laikus tuvākā karaspēka daļā.

Kaltēti cigoriņi pieteicami un nododami vienīgi Rīgā, Rumpmuižas ielā 28 — Intendantūras galvenā pārtikas noliktavā.

* * *

Pēdējā mēnesī vēl apstiprināti šādi jauni mazpulki, kas bija reģistrēti pirms š. g. 15. aprīļa — **Skujenes — № 795 un Kareļu — № 796.**

Latvijas Lauksaimniecības kameras mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa.

MĪKLAS.

RĒBUSA ATMINĒJUMS

(sk. „Mazpulks" № 7)

Lieli un mazi zvērēsim, vergi nekad mēs nebūsim.

Pareizus atminējumus iesūtījuši sekoši mazpulku dalībnieki:

Gulbenes: I. Šķipsna; **Grobiņas:** R. Skroderēns; **Grostonas:** K. Zobens; **Rendas:** M. Ausmanis; **Bārtas:** K. Kairis; **Ļaudonas:** A. Laukabriedis un A. Jursiņš; **Nīcas:** J. Kušķis un A. Kušķis; **Kabiles:** V. Kleinhofs; **Grundzāles:** I. Miķelsons; **Lēdurgas:** V. Rechtšprechers un K. un A. Purgaiļi; **Rembātes:** A. Vītoliņa; **Launkalnes:** A. un V. Ruņģi; **Rāmnieku:** A. Stepiņš; **Ēveles:** R. Līvens; **Jumpravas-Valdemāra:** M. Rubene; **Kokmuižas:** J. Blaus; **Trapenes:** V. Vītols; **Ikšķiles:** J. Zuika; **Šātiņu-Paures:** A. Šillers; **Sīpeles-Lustes:** J. Strēls, Dz. Strēle un V. Meilands; **Jaunsaules:** V. Bunis; **Rūjienas:** J. Šķiliņš; **Ūziņu:** A. un V. Briģi; **Mežmuižas:** V. Hofmanis un V. Meļķizēdeks; **Jaunauces:** K. Krūna un J. Būda; **Mērsraga:** A. Smilškalns, K. Kodoliņš un J. Sproģis; **Mazzalves:** Dz. Saulīte; **Ziemera:** R. Ratenieks, H. Ratenieks un M. Leimanis; **Ropažu:** H. Brants; **Laidu:** A. Biela; **Valmieras:** A. Rechtšprechers; **Bauskas:** A. Mēkons; **Gaujienas-Umalnieku:** O. Kalniņš; **Galgauskas-Kropas:** J. Mačs, I. Stirna un J. Lūsis; **Gaujienas ģimnāzijas:** J. Miķelsons; **Variebas:** V. Ratmane; **Jaungulbenes-Gulbīša:** V. Viļumsons; **Vītrupes:** K. Dimze; **Siguldas pilsētas:** M. Lesiņa; **Ērģemes:** J. Sīlis, E. Apinis, R. Vilde, V. Roga un E. Ēķis.

ARITMĒTIKAS MĪKLA.

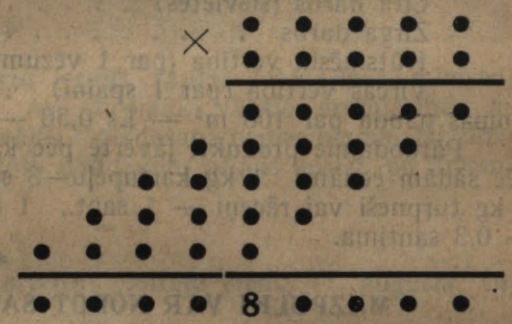

Pieczīmju skaitlis reizināts ar pieczīmju skaitli un reizinājumā dabū deviņzīmju skaitli. Reizinājuma cīpari ir vienādi, bet piektais cīpars ir astoņi. Kādi ir visi šie skaitļi?

Mīklas atminējums iesūtāms „Mazpulka" redakcijai: Rīgā, Baznīcas ielā 4-a, līdz š. g. 1. septembrim uzdodot atminētāja vārdu, uzvārdu, mazpulka nosaukumu un Latv. lauks. kameras reģistrācijas numuru.

Saturs:

	Lp. p.
Vienpadsmitais. A. Lūsis	273
Kultūra un viņas vērtība. Agr. V. Grosgalvs	274
Uzvaras svētki. V. Miķelsons	276
Tēvu zemes atbrīvotāji. A. Lūša novele	277
Mazpulku maršs. A. Brocis	281
Diks un Roberts. A. M. Džeksons	282
Katram mazpulka dalībniekam jāpazīst mūsu dzimtenes putni. Agr. K. Zītars	284
Divas dienas Vidzemes laukos. L. Ābelīte	286
Norūdīšanās saulē, gaisā un ūdenī. Dr. R. Avotiņš	288
Grāmatas saimniekošanas mācībā. Prof. Dr. agr. J. Vārsbergs	290
Aug. Briedis „Dvēseles noskaņas". A. Lūsis	291
Rožu acošana. H. Kalmiņš	292
Kā sarīkot mazpulka ražojumu apskati	293
Mazpulka dalībnieka tagadējie pienākumi. Agr. K. Ķirsis	295
Kā es izaudzēju ziemciešu puķes. T. Bergs	296
Iesim māmiņām palīgā. E. Antans	297
Mazpulku dzīve	297
Paziņojumi	302
Mīklas	304

Atbildīgais redaktors: RUDOLFS DZĒRVE.

L. Audzē grām. sp. Rīgā, Baznīcas ielā 4-a (L. L. Centrālbiedrības gr. sp. nomnieks).

Aug. Kurau

Drāšu auduma un pinuma fabrika.
Rīgā, Tērbatas ielā 78, tāļr. 92227.

NOLIKTAVA:
Tērbatas ielā 24, tāļr. 27629.

Pastāvīgi lielā izvēlē

dāmu, kungu un bērnu apavi, kā arī speciāli aizsardzēm piemērotas krāsas kurpes.

Apavu nams „ALMA",

Rīgā, Kr. Barona ielā № 15.

KRĀSAI

Fabrikas noliktavas:

Rīgā, Lāčplēša ielā 52/54 un Dzirnavu ielā 66, blakus Konzumam.

jāuztur priekšmeta izskats un vērtība uz ilgāku laiku, tamdēļ jāņem tikai mūsu īstās krāsas.

A/S. Ed. ROZĪTS

Māksligos mēslus

Superfosfātu
Tomasmiltus
Kalija sāli
Nitrofosku
Kaulu miltus u. c.
piedāvā no krājuma
vairumā un mazumā

VOLDEMARS MAJORS

Rīgā, Vaļņu ielā 2, tāļr. 22406 un 31420

Sargājiet

cilvēku un mājkustoņu veselību un dzīvību. Iznīcinājiet bīstamu slimību dīgļu izplatītājas, žurkas un peles ar vienīgo drošo līdzekli

„SARGOLS"

Pudele par Ls 1,— un Ls 1,80 dabujama visur. Vairumā pie
K.-S. BRUNO FROBEENS.

Sējēj!

Tikai ar pārbaudītu līdzekli kodināta sēkla pasargā no neražas. Jaunais **zemkopības ministrijas apstiprinātais** sēklas ātrkodināšanas līdzeklis

AGROSANS-PLANTOSANS

nevien pasargā no neražas, bet uzrāda arī graudu un salmu pieaugumu, kā to liecina Latvijas augu aizsardzības institūta izdarītie izmēģinājumi un pārbaudījumi.
Bez tam **Agrosans-Plantosans** kā vietējais — pazīstamās P. Putniņa ķīmiskās rūpniecības ražojums — ir arī lētāks.
Dabujams aptiekās, Latvijas augu aizsardzības institūtā, Rīgā, Baznīcas ielā 4-a un sēklu tirgotavās, tāpat P. Putniņa ķīm. rūpn. noliktavā Rīgā, Kr. Barona ielā 63.

Spēkbarību, mākslīgos mēslus, dzelzs un tērauda preces

piedāvā

Latvijas piensaimniecības centrālā savienība

Rīgā, Dzirnavu ielā 91

Mēs rūpējamies

lai mūsu veikali būtu bagātīgi apgādāti ar visām uz mūsu nozari attiecošām precēm.

Nāciet droši pie mums

un jūs atradīsiet pie mums rakstāmlietas, skolas un dāvināšanas priekšmetus plašā izvēlē.

Mazpulkiem rabats.

Akc. sab. J. A. KUKURS, Rīgā **Rakstāmlietu lieltirgotava** Aspazijas bulv. 10. Marijas ielā 12

Rob. Valdmans, Rīgā **Pulksteņu, zelta un sudraba lietu veikals** Marijas ielā № 15, savā namā